

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній ступінь – «Магістр»

**на тему: Теоретико-методичні та практичні аспекти обліку
розрахунків з замовниками фізичної особи-підприємця**

Виконала:

Шевчук Лев Андрійович
здобувач спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Керівник:

Назаренко Інна Миколаївна
професор кафедри обліку і оподаткування

Рецензент:

Семенець Людмила Валентинівна
головний фахівець з питань внутрішнього
аудиту Сумського національного аграрного
університету

Суми – 2023

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет

Кафедра

Освітній ступінь

Спеціальність

Економіки і менеджменту

Обліку і оподаткування

Магістр

071 «Облік і оподаткування»

Завідувач кафедри

« 08 » листопада

Затверджую:

М.І. Гордієнко

2022 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Шевчуку Леву Андрійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Теоретико-методичні та практичні аспекти обліку розрахунків з замовниками фізичної особи-підприємця

2. База практичного дослідження:

ФОП «Шевчук Лев Андрійович» м. Харків

керівник роботи **Назаренко Інна Миколайович, д.е.н., професор**

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по університету від 12.01. 2023 р. № 71-н

3. Строк подання здобувачем закінченого проекту (роботи) 22 грудня 2023 року

4. Вихідні дані до проекту (роботи):

первинні та зведені документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, статутні та установчі документи, фінансова, статистична та податкова звітність,

законодавчо - нормативні акти з питань обліку і контролю, монографії, фахові наукові

статті та доповіді на міжнародних науково-практичних конференціях з питань сучасного стану та вдосконалення обліку, аналізу, аудиту і контролю.

5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

дослідити онтологічні особливості терміну «розрахунки»; сформувати теоретико-

методичні аспекти організації обліку розрахунків із споживачами; конкретизувати

стратегію організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками;

провести організаційну характеристику діяльності ФОП «Шевчук Лев Андрійович»;

охарактеризувати організацію обліку розрахунків із замовниками ФОП; конкретизувати

особливості оподаткування ФОП; визначити напрями вдосконалення обліку розрахунків з замовниками, сформувати висновки.

6. Дата видачі завдання

« 08 » листопада 2022 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів підготовки кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення та затвердження теми дослідження, складання плану – графіку виконання роботи	листопад 2022 р.	
2.	Підбір та аналіз літературних джерел, підготовка першого теоретичного розділу	грудень 2022 р. - січень 2023 р.	
3.	Збір аналітичної інформації, обробка результатів дослідження та підготовка другого розділу роботи	лютий-липень 2023 р.	
4.	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи	вересень - жовтень 2023 р.	
5.	Підготовка висновків, пропозицій та узгодження з керівником	жовтень-листопад 2023 р.	
6.	Підготовка кінцевого варіанту кваліфікаційної роботи	листопад 2023 р.	
7.	Опрацювання зауважень керівника, перевірка на автентичність	11-14 грудня 2023 р.	
8.	Рецензування кваліфікаційної роботи	14-21 грудня 2023 р.	
9.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі, деканат	22 грудня 2023 р.	
10.	Підготовка доповіді, презентації до кваліфікаційної роботи та її попередній захист	22-25 грудня 2023 р.	
11.	Захист кваліфікаційної роботи	26 грудня 2023 р.	

Здобувач вищої освіти за другим
(магістерським) рівнем

Лев ШЕВЧУК

Керівник роботи

Інна НАЗАРЕНКО

Перевірку на автентичність проведено.

Надія БАРАНІК

Кваліфікаційна робота допущена до
захисту

Гарант освітньої програми

Інна НАЗАРЕНКО

Декан факультету економіки і
менеджменту

Маргарита ЛИШЕНКО

АНОТАЦІЯ

Шевчук Л.А. Теоретико-методичні та практичні аспекти обліку розрахунків з замовниками фізичної особи-підприємця. Рукопис кваліфікаційної роботи. Суми. 2023.

Кваліфікаційна робота спрямована на дослідження теоретико-методичних та практичних аспектів обліку розрахунків з замовниками фізичної особи-підприємця. У роботі вирішено ряд завдань: досліджено онтологічні особливості терміну «розрахунки»; сформовано теоретико-методичні аспекти організації обліку розрахунків із споживачами; ідентифіковано пріоритетні напрями стратегії організації облікового супроводу процесу розрахунків підприємців із замовниками; проведено організаційну характеристику діяльності досліджуваного підприємця; охарактеризовано організацію обліку розрахунків із замовниками досліджуваного підприємця; конкретизовано систему оподаткування діяльності підприємця; визначено пріоритетні напрями удосконалення організації обліку підприємця.

Доведено, що бухгалтерський облік є важливою основою для управління розвитком фізичних осіб-підприємців. Це систематичний процес збору, класифікації, запису, аналізу та інтерпретації фінансової інформації про діяльність підприємця. Завдяки бухгалтерському обліку, підприємець може відстежувати свої фінансові показники, такі як доходи, витрати, прибуток і забезпечити ведення правильної фінансової звітності. Це дозволяє підприємцю приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, фінансування, розвитку бізнесу та планування майбутніх дій. Сформовані теоретико-методичні основи організації обліку розрахунків з замовниками фізичної особи-підприємця. Проаналізовані можливості спеціалізованих облікових програм щодо ведення обліку розрахунків із замовниками.

Запропоновано підхід щодо моделювання стратегії організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками, який є оптимальним варіантом, який може бути корисним у практичній діяльності, оскільки наведено алгоритмізація дій – це своєрідний інструмент організації обліку підприємницької діяльності підприємцем.

Встановлено, що підприємець використовує послуги бухгалтера, який працює на аутсорсингу. Ідентифіковані завдання, які виконує бухгалтер, який працює на аутсорсингу в частині обліку розрахунків із замовниками: фіксація інформації про господарські операції; систематизація інформації про розрахунків із замовниками; систематизація інформації про отримані аванси; систематизація інформації про боржників; моніторинг обороту підприємця; складання податкової звітності.

За результатами дослідження встановлено, що підприємець сплачує єдиний податок та єдиний соціальний внесок. У роботі також ідентифіковані напрями удосконалення бухгалтерського обліку фізичної особи-підприємця, які передбачають використання спеціалізованого програмного забезпечення для складання первинної документації в автоматизованому режимі та формуванню форм стандартної звітності. Запропоновано посилення аналітики за субрахунком 361. Запропоновано використання податкового Due Diligence як процедури удосконалення діяльності підприємця, окреслені його основні завдання.

Ключові слова: бухгалтерський облік, електронний документ, замовники, оподаткування, підприємець.

ANNOTATION

Shevchuk L. Theoretical, methodological and practical aspects of accounting for settlements with customers of an individual entrepreneur. Manuscript of qualifying work. Sumy. 2023.

The qualification work is aimed at studying the theoretical, methodological and practical aspects of accounting for settlements with customers of an individual entrepreneur. The work solved a number of problems: the ontological features of the term “calculations” were studied; theoretical and methodological aspects of organizing accounting for settlements with consumers have been formed; the priority directions of the strategy for organizing accounting support for the process of settlements between entrepreneurs and customers have been identified; an organizational description of the activities of the entrepreneur under study was carried out; the organization of accounting

of settlements with customers of the entrepreneur under study is characterized; the system of taxation of entrepreneurial activities has been specified; priority areas for improving the organization of accounting for an entrepreneur have been identified.

It has been proven that accounting is an important basis for managing the development of individual entrepreneurs. It is a systematic process of collecting, classifying, recording, analyzing and interpreting monetary information about the activities of a businessman. Thanks to accounting, an entrepreneur can track his financial indicators, such as income, expenses, profits and maintain correct financial records. This allows the entrepreneur to make informed decisions on investments, financing, business development and planning for future actions. The theoretical and methodological foundations for organizing the accounting of settlements with customers of an individual entrepreneur have been formed. The capabilities of specialized accounting programs for keeping records of settlements with customers are analyzed.

An approach to modeling the strategy for organizing accounting support for the process of settlements between individual entrepreneurs and customers is proposed, which is the best option that can be useful in practice, since the algorithmization of actions is given - this is a kind of tool for organizing the accounting of business activities by an entrepreneur.

It has been established that the entrepreneur uses the services of an outsourced accountant. Identified tasks performed by an outsourced accountant in terms of accounting for settlements with customers: recording information on business transactions; systematization of information on settlements with customers; systematization of information on advances received; systematization of information about debtors; monitoring the entrepreneur's turnover; preparation of tax reporting.

Based on the results of the study, it was established that the entrepreneur pays a single tax and social contribution. The work also identifies areas for improving the accounting of an individual entrepreneur, involving the use of specialized software for the preparation of primary documentation in an automated mode and the generation of standard reporting forms. It is proposed to strengthen analytics for subaccount 361. The use of tax Due Diligence as a procedure for improving the activities of an entrepreneur is proposed, and its main tasks are outlined.

Key words: accounting, electronic document, customers, taxation, entrepreneur.

ЗМІСТ

	ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ЗАМОВНИКАМИ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ	11
1.1	Онтологічні особливості терміну «розрахунки»	11
1.2	Теоретико-методичні аспекти організації обліку розрахунків із споживачами	16
1.3	Стратегія організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками	21
РОЗДІЛ 2	ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ЗАМОВНИКАМИ ФОП «ШЕВЧУК ЛЕВ АНДРІЙОВИЧ»	27
2.1	Організаційна характеристика діяльності ФОП «Шевчук Лев Андрійович»	27
2.2	Організація обліку розрахунків із замовниками ФОП «Шевчук Лев Андрійович»	34
2.3	Характеристика оподаткування діяльності ФОП НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО	39
РОЗДІЛ 3	СУПРОВОДЖЕННЯ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАМОВНИКАМИ ФОП «ШЕВЧУК ЛЕВ АНДРІЙОВИЧ»	44
3.1	Удосконалення первинного та зведеного обліку розрахунків із замовниками у ФОП	44
3.2	Автоматизований формат складання звітності як перспектива удосконалення облікового супроводу діяльності ФОП	50
3.3	Податковий Due Diligence як процедура удосконалення діяльності ФОП	56
	ВИСНОВКИ	61
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
	ДОДАТКИ	69

ВСТУП

Актуальність теми. Діяльність значної кількості суб'єктів господарювання пов'язана з розрахунковими операціями із замовниками. Відповідно, актуалізується питання належної організації бухгалтерського обліку розрахунків з зазначеною категорією контрагентів. Цифровізація здійснює вагомий вплив на обліковий процес, трансформуються елементи методу бухгалтерського обліку, збільшується кількість спеціалізованих програмних продуктів, які забезпечують організацію облікового супроводу бізнес-процесів підприємства, розширюються засоби передачі інформації різним категоріям користувачів.

Актуальність обліку розрахунків із замовниками є надзвичайно важливою для розвитку успішного бізнесу. Це стосується як малих підприємств, так і великих підприємств. Послідовний та точний облік розрахунків зі замовниками дозволяє підтримувати фінансову стійкість, забезпечує своєчасне отримання платежів і може вплинути на покращення взаємовідносин з клієнтами. Ефективний облік розрахунків із замовниками включає в себе: ведення детальної інформації про замовників, включаючи контактні дані, умови оплати та інші релевантні документи; регулярне оновлення облікових записів, щоб відстежувати статус розрахунків з кожним замовником; постійний контроль за строками платежів і виявлення будь-яких затримок чи проблем з оплатою. Правильний облік розрахунків замовників дозволяє забезпечити стабільний потік грошових коштів, зменшити ризики несвоєчасної оплати та покращити прибутковість бізнесу. Відповідно, тема кваліфікаційної роботи є актуальною та своєчасною.

Окреслена проблема є об'єктом наукових досліджень вітчизняних вчених: Жарнікової В.В. [1], Назаренко І.М. [10], Плаксієнка В.Я. [10], Сука Л.К. [16], Сука П.Л. [16], Данілочкіна О.В. [16] та ін.

Зв'язок роботи з науковою темою. Кваліфікаційна робота виконувалася в межах науково-дослідної теми Сумського національного аграрного університету кафедри обліку і оподаткування: «Обліково-інформаційне забезпечення

діагностики діяльності бізнес-суб'єктів (номер державної реєстрації 0119U103685)».

Мета і завдання дослідження. Метою написання кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних та практичних аспектів обліку розрахунків з замовниками ФОП та обґрунтування пріоритетних напрямів вдосконалення в контексті тематики дослідження.

Досягнення ідентифікованої мети обумовило необхідність постановки та вирішення комплексу завдань:

- дослідити онтологічні особливості терміну «розрахунки»;
- сформулювати теоретико-методичні аспекти організації обліку розрахунків із споживачами;
- ідентифікувати пріоритетні напрями стратегії організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками;
- провести організаційну характеристику діяльності досліджуваного ФОП;
- охарактеризувати організацію обліку розрахунків із замовниками ФОП «Шевчук Лев Андрійович»;
- конкретизувати систему оподаткування діяльності ФОП;
- визначити пріоритетні напрями удосконалення організації обліку ФОП.

Об'єктом дослідження є організаційно-методичні та практичні аспекти обліку розрахунків з споживачами ФОП.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів, пов'язаних з обліком розрахунків із споживачами.

Методи дослідження. Виконання кваліфікаційної роботи базувалося на використанні системи загальних та спеціальних методів наукового дослідження: монографічний, графічний, вибірковий, порівняння, систематизації, групування та ін.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну базу дослідження становлять закони, положення, стандарти, наукові праці вітчизняних вчених, дані ФОП за період 2021 – 2022 рр. та ін.

Елементи наукової новизни. Результати наукового дослідження мають елементи наукової новизни та полягають в обґрунтуванні положень, яким притаманний статус «набуло подальшого розвитку», а саме:

- обґрунтування з теоретичної позиції алгоритму розробки стратегії організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками, який передбачає наступні етапи: ідентифікація основних принципів (організаційних, бухгалтерського обліку, оподаткування), які будуть основою для розроблення стратегії організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками; визначення альтернативних способів організації облікового супроводу діяльності ФОП; оцінка доцільності використання послугами з бухгалтерського аутсорсингу; попередній вибір особи, яка може надавати послуги з бухгалтерського аутсорсингу; ідентифікація завдань, які повинні бути виконані за допомогою бухгалтерського аутсорсингу; кінцева оцінка можливої співпраці ФОП з особою, яка надає послуги з бухгалтерського аутсорсингу; укладання договору про співпрацю ФОП з особою, яка надає послуги з бухгалтерського аутсорсингу;

- ідентифікація способів удосконалення облікового супроводу діяльності ФОП за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення «BAS : Бухгалтерія», використання якого дозволить в практичному аспекті автоматизувати первинний облік та створювати стандартну звітність, що є зручним з практичної позиції;

- пропозиції щодо посилення аналітики субрахунку 361, шляхом виокремлення субрахунків другого порядку, а саме: 361 / 1 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками за розробку програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку»; 361 / 2 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками оцифрування даних»;

- пропозиції щодо використання податкового Due Diligence як процедури удосконалення діяльності ФОП, завдання якої будуть зводитися до наступного: перевірка правильності віднесення ФОП до відповідної групи платника єдиного податку, перевірка в розрізі кожного місяця правильності визначення суми нарахованого ЄСВ, перевірка правильності визначення обсягу доходу, перевірка правильності визначення розміру єдиного податку, оцінка податкового навантаження, оцінка впливу податкового навантаження на фінансовий стан підприємця, оцінка податкових ризиків, перевірка правильності складання податкової звітності, ідентифікація напрямів, законних інструментів оптимізації системи оподаткування.

Практичне значення одержаних результатів. Основні положення кваліфікаційної роботи можуть бути прийняті до впровадження в освітній процес, а також в практичну діяльність досліджуваного підприємства.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота є самостійно виконаною працею, наукові положення та висновки, які представлені в роботі, одержані здобувачем вищої освіти особисто.

Апробація результатів дослідження. Основні результати наукових досліджень були обговорені на міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: Міжнародній науково-практичній конференції «Цифрове суспільство: управління, фінанси та соціум» (Дніпро, 2023 р.), II Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації» (м. Суми, 16 листопада 2023 р.).

Публікації. Основні результати кваліфікаційної роботи викладено в 2 наукових працях загальним обсягом 0,4 ум. друк. арк.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи - 69 сторінок, робота містить 3 таблиці, 20 рисунків. Список використаних джерел налічує 26 джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ЗАМОВНИКАМИ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ

1.1 Онтологічні особливості терміну «розрахунки»

Процес розрахунків є властивий всіх підприємців, суб'єктів господарювання. До прикладу, розрахунки відбуваються з різними стейкхолдерами, контрагентами, а саме:

- замовниками послуг;
- покупцями товару;
- підзвітними особами;
- працівниками;
- засновниками господарюючого суб'єкту;
- державою;
- постачальниками;
- різними дебіторами та ін.

Враховуючи масштабність використання даного терміну, вважаємо за доцільне поглиблено дослідити його онтологічну особливість. Фокус дослідження доцільно спрямувати за різними напрямками, які наочно подані на рисунку 1.1.

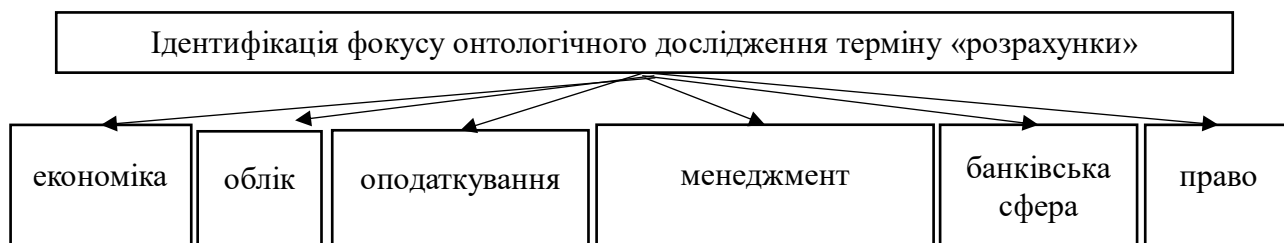

Рисунок 1.1 – Ідентифікація фокусу онтологічного дослідження терміну «розрахунки»

**Джерело: складено автором.*

Беручи за основу ідентифіковані напрями дослідження, конкретизуємо особливості інтерпретації за даними напрямками.

Отже, розрахунки (зокрема в частині процесу співпраці із замовниками) належать до сфери бізнесу і враховує витрати, пов'язані з розрахунками між компаніями або організаціями. Це фінансові операції, які передбачають забезпечення платежів за товари або послуги. Розрахунки можуть здійснюватися різними способами, включаючи безготівковий розрахунок, перекази, оплату чеками або використанням електронних платіжних систем. Розрахунок замовниками є важливою економічною категорією, оскільки впливає на фінансові потоки між підприємствами. Це може включати оплату за постачані товари або послуги, погашення кредитів або розрахунки із постачальниками. Ця економічна категорія є необхідною для збалансованої фінансової діяльності підприємств. Розрахунки із замовниками визначаються не лише обсягами поставленої продукції або послуг, але і умовами угоди, термінами оплати, кредитними угодами та іншими фінансовими умовами.

Розрахунків із замовниками є категорією бухгалтерського обліку, оскільки вони сприяють виникненню подій, які у бухгалтерському обліку повинні бути відображені як виручка від реалізації; дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги.

Розрахунки із замовниками відносяться до категорії бухгалтерського обліку, яка включає у себе облік заборгованості замовників і контроль за їх погашенням. В цьому процесі, типові розрахунки включають:

1. виставлення рахунків-фактур (бухгалтери складають рахунки-фактури для продуктів або послуг, що були поставлені замовникам; рахунки-фактури містять інформацію про ціни, платіжні терміни і інші деталі);

2. контроль за заборгованістю (бухгалтерський відділ відстежує розрахунки замовників і контролює відкриту заборгованість з ними; вони перевіряють строк платежу, введення платежу і контролюють наявність прострочених платежів);

3. взаєморозрахунки (якщо замовник має заборгованість, то бухгалтери розраховують суму, яку необхідно зібрати, включаючи відсотки за прострочений платіж);

4. аналіз платіжної дисципліни (бухгалтери також аналізують платіжну дисципліну замовників; вони розглядають, які замовники часто прострочують платежі і діють для зменшення таких випадків).

З податкової позиції передбачається, що процес розрахунків також створює операції, які підлягають оподаткування. Підприємці повинні обов'язково сплачувати єдиний соціальний внесок, єдиний податок.

Розрахунки з замовниками є однією із категорій управління, яка включає в себе процеси планування, взаємодії та аналізу фінансів замовників. Конкретні розрахунки можуть включати розрахунок вартості проекту, прибутковості, амортизації активів, показників рентабельності та інших фінансових показників. Розрахунки із замовниками включають такі етапи:

1) визначення вартості проекту (включає в себе розрахунок витрат, які будуть необхідні для виконання проекту, включаючи витрати на матеріали, працю, обладнання та інші ресурси);

2) розрахунок рентабельності проекту (оцінка прибутковості проекту на основі очікуваних доходів та витрат; даний розрахунок допомагає замовникам прийняти рішення про вкладення коштів у проект);

3) аналіз фінансових показників (включає в себе оцінку фінансових показників, таких як рентабельність і показники віддачі вкладень у проект; цей аналіз допомагає замовникам зрозуміти стан їхньої фінансової ситуації та визначити стратегію управління коштами);

4) взаємодія з замовниками (включає установлення комунікаційного процесу з замовниками, де можуть обговорюватися різні питання стосовно розрахунків із замовниками, вимог до фінансової звітності та інших аспектів управління фінансовими ресурсами).

Проведення розрахунків між покупцями та продавцями є виключною прерогативою банківських установ, які використовують спеціалізований

інструментарій для забезпечення успішної реалізації розрахункових операцій як у безготівковій, так і готівковій формах.

Розрахунки із замовниками належать до категорії права, відомої як контрактне право. Контрактне право регулює відносини між сторонами угоди (замовником і виконавцем), включаючи виплату грошей, доставку товарів або послуг та виконання умов договору. В контексті розрахунків із замовниками, укладаються договори, в яких зазначаються умови оплати та строки виконання робіт або надання послуг. Згідно з контрактним правом, обидві сторони повинні дотримуватись умов договору і виконувати свої зобов'язання. Якщо виникають спори або неврегульованість умов, контрактне право надає засоби для вирішення конфліктів, наприклад, через договірні суди або альтернативні методи розгляду спорів, як-от медіація або арбітраж. Отже, розрахунки із замовниками є важливими аспектами контрактного права, яке регулює взаємовідносини сторін угоди щодо платежів та виконання зобов'язань за умовами договору.

Жарнікова В.В. з метою проведення термінологічного упорядкування терміну «розрахунки» та чіткості розуміння сутності, запропонувала такі результати порівняльного аналізу різних підходів до розуміння сутності досліджуваного терміну.

Таблиця 1.1 - Термінологічного упорядкування терміну «розрахунки»: порівняльний аналіз з різних підходів

Критерій	Сутність				
	економічна	облікова	податкова	банківська	юридична
1	2	3	4	5	6
Сутність поняття	платіж	ідентифікація умов здійснення платежу	державою чітко визначені та регламентовані облікові процедури, які пов'язані із оподаткуванням	платіж, який забезпечує часткове або повне погашення дебіторської заборгованості	рух грошей
Форма прояву	система взаємовідносин щодо погашення відповідного виду зобов'язань	процес, спрямований на відображення заборгованості (дебіторської та кредиторської)	забезпечення інформування щодо адміністрування податків	забезпечення проведення розрахунків	координація процесу виникнення та погашення відповідного виду заборгованостей

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6
Форми здійснення	забезпечує розмежування форми, об'єкту розрахунків	забезпечує облік руху грошових потоків	база оподаткування	забезпечує здійснення платежів за розпорядженням власника грошових коштів, які акумулюються на рахунках в банку	забезпечує нормативне регулювання процесу розрахунків

**Джерело: складено автором за матеріалами [1].*

На рисунку 1.2 узагальнені різні форми прояву розрахунків.

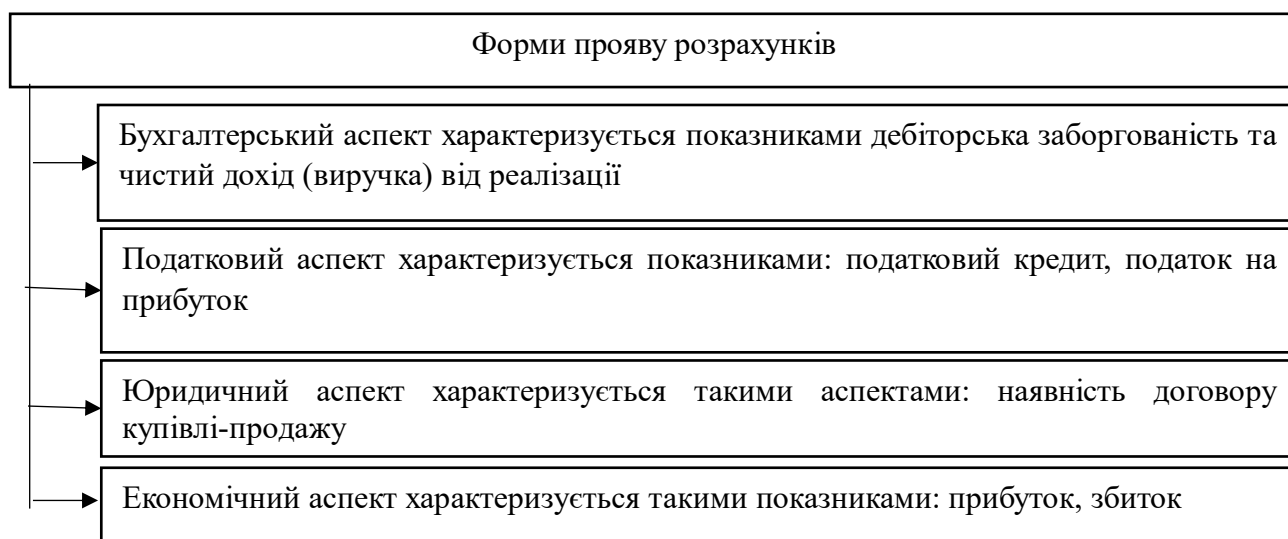

Рисунок 1.2 – Форми прояву розрахунків

**Джерело: складено автором за матеріалами [1].*

Таким чином, результати проведених досліджень, дозволяють зазначити, що розрахунки є актуальним для різних сфер науки. Існує значна кількість підходів щодо їх інтерпретації. Форми прояву, форми здійснення їх для різних напрямів науки різні. Розрахунки є важливим процесом в бухгалтерському обліку, на державному рівні задекларовано в нормативних документах вимоги щодо документального облікового супроводу.

1.2 Теоретико-методичні аспекти організації обліку розрахунків із споживачами

Бухгалтерський облік є важливою основою для управління розвитком фізичних осіб-підприємців. Це систематичний процес збору, класифікації, запису, аналізу та інтерпретації фінансової інформації про діяльність підприємця. Завдяки бухгалтерському обліку, підприємець може відстежувати свої фінансові показники, такі як доходи, витрати, прибуток і забезпечити ведення правильної фінансової звітності. Це дозволяє підприємцю приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, фінансування, розвитку бізнесу та планування майбутніх дій. Бухгалтерський облік також допомагає відстежувати податкові зобов'язання та правильно скласти звітність перед фіскальними органами.

Організація бухгалтерського обліку розрахункових операцій регламентується значною кількістю нормативних документів. Не залежно від того, на яких підприємствах здійснюється облік, вимоги зазначених далі нормативних документів щодо розрахункових операцій, які пов'язані як із розрахунками із покупцями, так і споживачами, мають бути обов'язково дотримані.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [13] систематизує загальні вимоги, які повинні бути дотримані всіма суб'єктами господарювання щодо організації та облікового супроводу своєї діяльності.

Розрахункові операції зі споживачами можуть призвести до виникнення дебіторської заборгованості, оскільки на сьогодні виникає значна кількість ситуацій, коли продукція, виконання послуг здійснюється своєчасно, а розрахункова дисципліна – ні, відповідно виникає дебіторська заборгованість. У такому контексті актуальними для дотримання є норми НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», яке чітко регламентує наступні питання:

- інтерпретацію дебіторської заборгованості за різними її видами;
- особливості як визнання, так і оцінки дебіторської заборгованості;

- обґрунтування з методичної позиції відображення інформації про дебіторську заборгованість у Примітках до річної фінансової звітності [8].

Дебіторська заборгованість є об'єктом інвентаризації, що відповідно вимагає обов'язкового дотримання норм Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. Відповідно до норм даного положення інвентаризація повинна забезпечити звіряння записів щодо дебіторської заборгованості у регістрах бухгалтерського обліку, на відповідних рахунках. У процесі інвентаризації необхідно дебіторам передати виписки з аналітичних рахунків. Обов'язково потрібно перевірити з позиції терміну позовної давності [9].

Інформація про результати розрахункового процесу відображається на рахунках бухгалтерського обліку, тобто формуються кореспонденції, відповідно, для правильності даного процесу потрібно використовувати Інструкцію про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [2].

Фізичні особи (зокрема платники єдиного податку) не формують фінансову звітність, проте доцільно зазначити, що інформація щодо розрахунків із споживачами також фіксується у формі 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан) у якості дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги та формі 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» узагальнюється за статтею «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)», тому потрібно враховувати норми Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності [5].

У даному контексті також потрібно зазначити, що інформація про дебіторську заборгованість акумулюється у різних формах фінансової звітності (наприклад, крім форми 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан) також у формі 5 «Примітки до річної фінансової звітності» деталізуються показники «Дебіторська заборгованість», тому обов'язково потрібно в процесі складання форм фінансової звітності використовувати Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності [6].

Зазначений перелік нормативних документів можна розширювати, але в кваліфікаційній роботі не будемо проводити поглиблене дослідження, оскільки для фізичної-особи підприємця це не є актуальним.

Підприємці зобов'язані вести облік операцій, які створюють основу для виникнення доходів, витрат. Відповідно розрахунків зі споживачами, дебіторська заборгованість є об'єктами бухгалтерського обліку.

На сьогодні підприємці можуть вести облік в автоматизованій або не автоматизованій формі. Вважаємо за доцільне акцент зробити на автоматизованому обліку розрахунків із споживачами, оскільки перспективи бухгалтерського обліку в умовах цифровізації є досить значними. Цифрові технології вже суттєво змінили підхід до ведення бухгалтерського обліку, що дозволяє підвищити ефективність та точність цих процесів:

1) автоматизація процесів (цифрові інструменти допомагають автоматизувати рутинні операції, такі як обробка транзакцій та підготовка звітів; це зменшує можливість помилок та збільшує швидкість обробки інформації);

2) хмарні технології (використання хмарних сервісів дозволяє зберігати та обмінюватись фінансовою інформацією в безпечному та доступному форматі, що спрощує співпрацю між бухгалтерією та іншими відділами компанії, а також може зменшити витрати на обладнання та програмне забезпечення);

3) аналітика та прогнозування (застосування аналітичних інструментів та машинного навчання дозволяє здійснювати глибокий аналіз фінансової інформації та зробити точні прогнози, що допомагає виявляти тенденції, ризики та можливості для оптимізації фінансових процесів компанії);

4) забезпечення дзеркальних даних (цифровізація сприяє оптимізації контролю над даними в бухгалтерському обліку; фінансова інформація стає більш доступною в режимі реального часу, що дозволяє оперативно підприємцям приймати рішення);

5) кібербезпека (разом з розширенням цифрових технологій зростає і важливість забезпечення кібербезпеки; захист фінансової інформації і конфіденційності стає вельми важливою задачею для організацій). Компанії

повинні вживати заходів для захисту даних та запобігання зловживанням. Цифровизація впливає на бухгалтерський облік, надаючи багато можливостей для підвищення продуктивності, ефективності та якості фінансових процесів.

Відповідно, розглянемо особливості організації обліку за допомогою різних спеціалізованих облікових інструментів.

У програмі MASTER: Бухгалтерія передбачені такі модулі:

- 1) «Банк і каса», який дозволяє вести облік грошових коштів які обліковуються на поточному рахунку в банку;
- 2) «Продаж», який акумулює пакет документів, створення яких є необхідним в процесі забезпечення облікового супроводу розрахунків із замовниками.

Враховуючи, що підприємницька діяльність вимагає обов'язкової сплати податків, відповідно актуальним для застосування є модуль «Податковий облік» [24].

Хмарна бухгалтерська система Облік SaaS є універсальний програмним продуктом, який дозволяє:

- за допомогою хмарних технологій без витрат здійснювати облік діяльності;
- використовувати для роботи 24/7 мобільний додаток;
- працювати з програмний забезпеченням у будь-який час в віддаленому режимі;
- використовувати пакет електронних документів без їх вдосконалення та доробок;
- формувати податкову звітність;
- використовувати цифровий підпис.

Передбачений розділ «Торгівля», який дозволяє вести облік із замовниками, оскільки узагальнює всі необхідні документи, які дозволяють фіксувати всі господарські операції, які безпосередньо потрібні для повного відображення інформації щодо розрахунків. За допомогою даного програмного продукту можна сформувати наступні документи:

- «Договір з покупцем»;
- Акт виконаних робіт»;
- «Рахунок покупцеві».

Розділ «Банк» дозволяє організувати в автоматизованому режимі здійснювати облік безготівкових розрахунків із замовниками. Даний розділ дозволяє:

- імпортувати виписки банків з додатку «Клієнт банку»;
- за допомогою довідника «Розрахункові рахунки» здійснювати управлінський процес розрахунків;
- за допомогою довідника «Контрагенти» вести довідник замовників;
- здійснювати в автоматизованому режимі аналіз грошових коштів на рахунках в банку;
- формувати звіт щодо розрахунків з контрагентами (безпосередньо із замовниками).

До переваг даного програмного забезпечення доцільно віднести наступне:

- глобальна доступність;
- безпека і захищеність;
- простота і зручність;
- масштабованість і гнучкість;
- унікальність і технологічність;
- інтеграція [9].

Наступним програмним забезпеченням, яке дозволяє у зручному форматі вести облік із замовниками є «BAS : Бухгалтерія». Характеристику та методику організації обліку розрахунків із замовниками за допомогою даного спеціалізованого облікового інструменту у розрізі первинного, зведеного обліку та з деталізацією особливостей формування стандартних та податкових звітів буде подано у розділі 3 в якості удосконалень процесу організації облікового супроводу діяльності ФОП.

Резюмуючи зазначимо, на сьогодні існує значна кількість програм, які дозволяють ФОП вести бухгалтерський облік (в.ч. розрахунків зі споживачами, державою в частині сплати податків та внесків) в зручному, оперативному режимі, мінімізуючи помилки, забезпечуючи відповідність облікового супроводу вимогам законодавства України.

1.3 Стратегія організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками

Фізичні особи-підприємці повинні відповідно до вимог законодавства України вести облік своїх доходів, витрат, своєчасно сплачувати податки, збору. Процес організації бухгалтерського обліку ФОП має спрощений формат, проте він обов'язково повинен здійснюватися. Бухгалтерський облік є важливою основою для управління розвитком фізичних осіб-підприємців. Це систематичний процес збору, класифікації, запису, аналізу та інтерпретації фінансової інформації про діяльність підприємця. Завдяки бухгалтерському обліку, підприємець може відстежувати свої фінансові показники, такі як доходи, витрати, прибуток і забезпечити ведення правильної фінансової звітності. Це дозволяє підприємцю приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, фінансування, розвитку бізнесу та планування майбутніх дій. Бухгалтерський облік також допомагає відстежувати податкові зобов'язання та правильно складати звітність перед фіскальними органами.

Відповідно, вважаємо за доцільне змодельовати стратегію організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками.

Стратегія - це план чи набір дій, розроблених задля досягнення певних цілей чи вирішення певних завдань. Вона зазвичай включає аналіз поточної ситуації, визначення цілей, вибір найбільш ефективних методів або шляхів дій, а також оцінку і контроль результатів.

Розробка стратегії повинна базуватися з урахуванням наступних ключових принципів:

- об'єктивності – стратегія облікового супроводу повинна базуватися на врахуванні реальних цілей, які є досяжними;
- обґрунтованість – моделюючи стратегію облікового супроводу діяльності ФОП потрібно попередньо оцінити доцільність використання певної форми організації бухгалтерського обліку, правильність віднесення підприємця до відповідної групи платника єдиного податку;
- координованість – стратегія організації облікового супроводу діяльності ФОП повинна чітко ідентифікувати, обґрунтовувати зобов'язання підприємця, бухгалтера або іншої особи, яка надає послуги щодо ведення обліку щодо виконання обов'язків, пов'язаних як з веденням бухгалтерського обліку, так і оподаткуванням.

Стратегія організації облікового супроводу ФОП із замовниками повинна базуватися на обов'язковому урахуванні ключових принципів бухгалтерського обліку та оподаткування, а саме:

1) принципи бухгалтерського обліку:

- нарахування, тобто доходи та витрати ФОП повинен відображати в обліку безпосередньо в момент їх виникнення;
- єдиний грошовий вимірник – ФОП має використовувати єдину грошову одиницю у процесі вимірювання та узагальнення інформації щодо господарських операцій, які пов'язані із розрахунками із замовниками;
- повне висвітлення – всі господарські операції ФОП, які пов'язані як із розрахунками з замовниками, державою, а також інші операції, які формують доходи та витрати, повинні бути відображеними в обліку;

2) принципи оподаткування:

- загальність оподаткування – ФОП зобов'язаний сплачувати податки, збори, які передбачені ПКУ.

В основі процесу моделювання стратегії організації облікового супроводу діяльності ФОП мають бути взяті за основу наступні завдання:

- забезпечення своєчасного фіксування всіх операцій, які пов'язані із діяльністю ФОП;

- ведення бухгалтерського обліку з урахуванням вимог законодавства України;

- своєчасно сплачувати податки та платежі;
- забезпечити розвиток діяльності ФОП.

Для успішного виконання даних завдань підприємець повинен вирішити наступні питання.

По-перше, необхідно визначитися з питанням ведення бухгалтерського обліку. Відповідно до норм Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» можливі наступні два альтернативні способи організації облікового супроводу діяльності ФОП:

- користуватися послугами бухгалтера на підставі укладеного договору;
- облік вести підприємцю.

На нашу думку, альтернативним є спосіб, який безпосередньо передбачає використання послуг бухгалтера. На сьогодні на ринку бухгалтерської сфери існує значна кількість бухгалтерських фірм, які надають послуги щодо бухгалтерського аутсорсингу.

Бухгалтерський аутсорсинг - це процес передачі певних бухгалтерських функцій та обов'язків компанії-замовнику третьої сторони, яка спеціалізується на наданні бухгалтерських послуг. Основна ідея полягає в тому, що замовник може делегувати рутинні бухгалтерські процеси фахівцям з зовнішньої фірми, звільняючи себе від необхідності мати власний бухгалтерський відділ [7].

Відповідно, ФОП повинен здійснити вибір особи, яка надаватиме послуги щодо бухгалтерського аутсорсингу, використовуючи наступні критерії:

- вартість послуг;
- спосіб комунікації;
- перелік послуг, які буде виконувати особа з бухгалтерського аутсорсингу;
- забезпечення конфіденційності.

Варто зазначити, що на сьогодні можливі різні варіанти комунікації ФОП з особою, яка надає послуги щодо бухгалтерського аутсорсингу, а саме:

- використання послуг кур'єра для передачі документації;

- використання електронної пошти;
- обмін інформацією за допомогою спеціалізованих комп'ютерних програм.

По-друге, підприємець повинен визначитися з переліком робіт, які повинні виконувати особи, які надають послуги з бухгалтерського аутсорсингу. Наприклад, найбільш актуальними є:

- ведення обліку розрахунків з замовниками;
- ведення обліку доходів і витрат ФОП;
- визначення фінансового результату діяльності ФОП;
- заповнення податкових декларацій;
- звітування перед Державною податковою службою;
- моніторинг загального обсягу доходу ФОП;
- оцінка податкового навантаження;
- аналіз змін законодавства та консультування підприємця та ін.

По-третє, вибрати формат аутсорсингу:

- комплексний аутсорсинг – особа, яка буде надавати послуги з бухгалтерського аутсорсингу повинна виконувати всі завдання, пов'язані з бухгалтерським обліком, оподаткування;
- частковий аутсорсинг - особа, яка буде надавати послуги з бухгалтерського аутсорсингу, виконує певні види робіт (наприклад, ведення обліку, складання податкових декларацій і т.п.).

По-третє, для того, щоб стратегія була дієвою, доцільно здійснити аналіз середовища в якому буде здійснювати підприємницьку діяльність ФОП. Тобто підприємець має визначитися, що користуватися послугами, особи, яка надаватиме послуги з бухгалтерського аутсорсингу є оптимальним варіантом.

По-четверте, підприємець повинен оцінити реальні переваги та недоліки залучення особи для надання послуг з бухгалтерського аутсорсингу.

Бухгалтерський аутсорсинг для підприємців має як переваги, так і недоліки.

До переваг доцільно віднести наступне:

1) економія часу і зусиль - замовивши бухгалтерський аутсорсинг, підприємець звільняє себе від потреби самостійно здійснювати бухгалтерський облік; підприємець може безпосередньо зосередитися на своїй основній діяльності;

2) експертиза та професіоналізм - бухгалтерські компанії часто мають висококваліфіковані команди експертів з бухгалтерії та оподаткування, які мають багатий досвід у роботі з різними типами підприємств та можуть забезпечити професійну підтримку;

3) зменшення витрат - використання бухгалтерського аутсорсингу може бути економічно вигідним для підприємців; замість наявності постійних співробітників, потрібно буде оплачувати лише послуги, які були реально надані;

4) зменшення ризиків - бухгалтерські аутсорсингові компанії відповідають за правильність проведення бухгалтерських операцій, дотримання законодавства та податкових обов'язків, що дозволяє замовнику знизити ризик помилок та потенційних проблем з податковими органами.

До недоліків доцільно віднести наступне:

1) втрата контролю - віддаючи фінансові операції в руки зовнішньої компанії, підприємець може відчувати втрату контролю над своїми фінансами; це може створювати деяку незручність або небезпеку, особливо якщо компанія має конфіденційні дані або пов'язана з важливими фінансовими рішеннями;

2) комунікаційні труднощі - зв'язок із зовнішньою бухгалтерською компанією може бути складним через різницю часових зон, мовних бар'єрів або інших факторів, що може вплинути на швидкість реагування на питання або вирішення проблем;

3) ризики щодо конфіденційності - довіряючи конфіденційну інформацію зовнішній компанії, існує певний ризик щодо захисту цих даних, важливо обрати надійного постачальника послуг і укласти відповідний договір про конфіденційність.

Підприємець повинен оцінити дані переваги, недоліки та прийняти рішення про доцільність співпраці з особою, яка буде надавати послуги з бухгалтерського аутсорсингу.

По-п'яте, якщо підприємець визначився та прийняв рішення, що для організації обліку та здійснення податкового звітування кращим варіантом є залучення осіб, які будуть надавати послуги з бухгалтерського аутсорсингу, потрібно обрати фірму оптимальну за судженням ФОП, укласти договір з особою у сфері бухгалтерського аутсорсингу, в якому чітко потрібно прописати права та зобов'язання сторін, деталізувати вартість послуг та способи розрахунку, обґрунтувати питання щодо дотримання комерційної таємниці.

На рисунку 1.3 схематично узагальнено алгоритм розробки стратегії організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками.

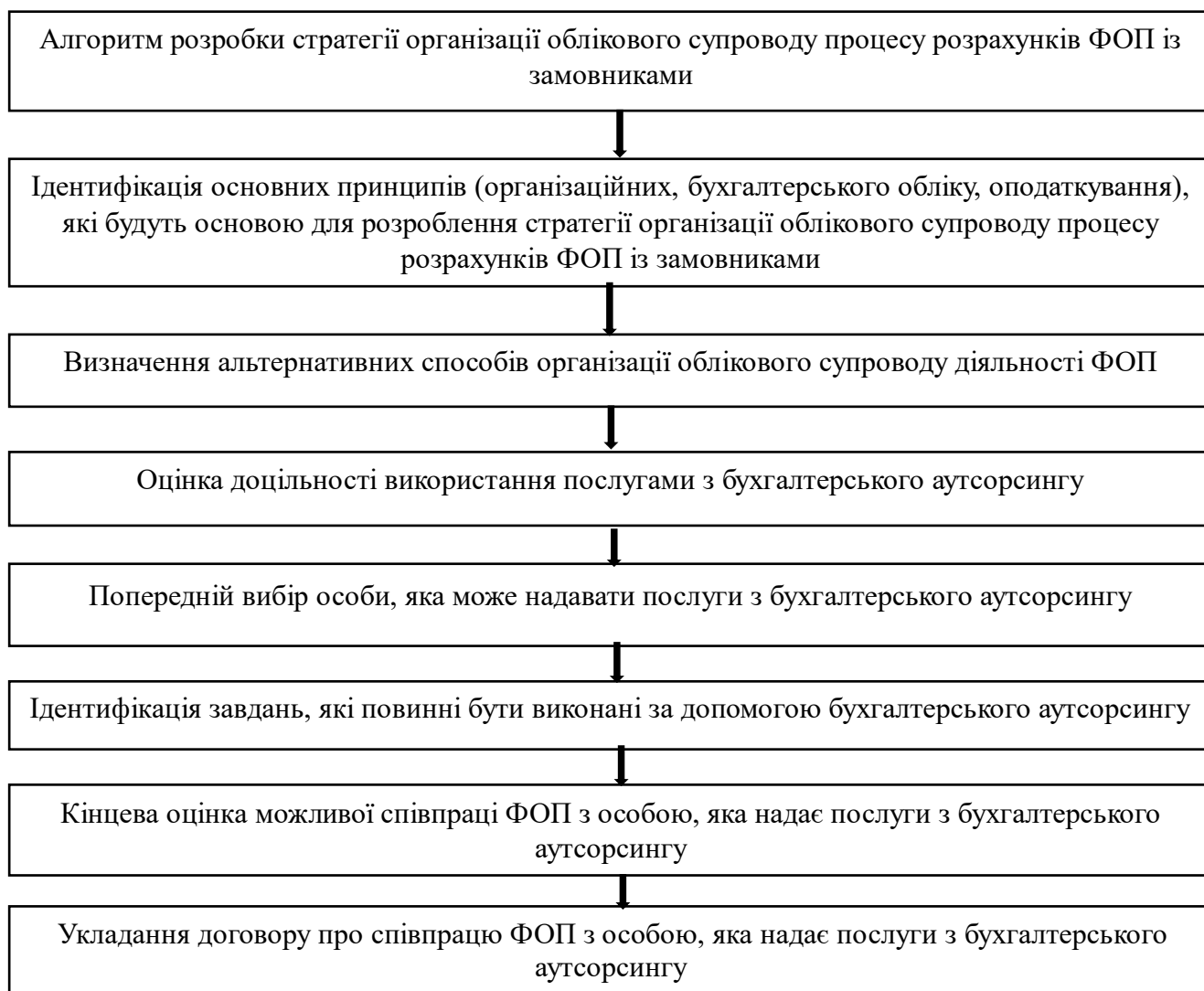

Рисунок 1.3 - Алгоритм розробки стратегії організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками

**Джерело: складено автором.*

Резюмуючи дослідження, варто відзначити, запропонований підхід щодо моделювання стратегії організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками, є оптимальним варіантом, який може бути корисним у практичній діяльності, оскільки наведено алгоритмізація дій – це своєрідний інструмент організації обліку підприємницької діяльності ФОП.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ЗАМОВНИКАМИ ФОП «ШЕВЧУК ЛЕВ АНДРІЙОВИЧ»

2.1 Організаційна характеристика діяльності ФОП «Шевчук Лев Андрійович»

ФОП «Шевчук Лев Андрійович» зареєстрований 24 квітні 2021 року. Підприємець свою діяльність здійснює за відповідними видами, що візуалізовано на рисунку 2.1.

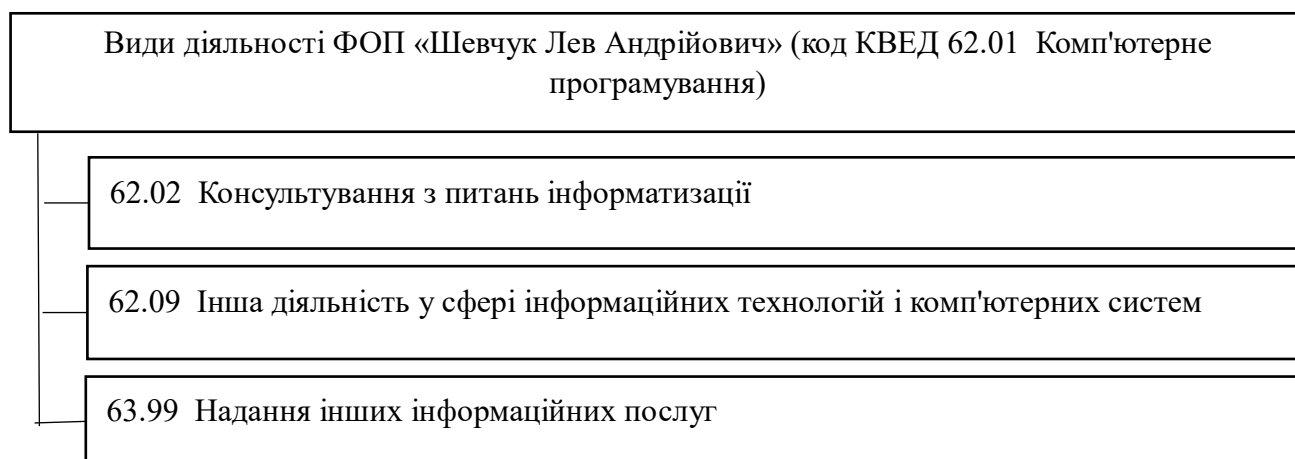

Рисунок 2.1 - Види діяльності ФОП «Шевчук Лев Андрійович» (код КВЕД 62.01 Комп'ютерне програмування)

**Джерело: складено автором.*

Діяльність ФОП спрямована на надання послуг у різних сферах. Для прикладу, основними видами наданих послуг є:

- розробка програмного забезпечення, яке дозволяє ФОП вести облік розрахунків з контрагентами (покупцями та постачальниками);
- розробка програмного забезпечення, яке дозволяє ФОП вести облік товарів в розрізі придбання та продажу;

- розробка програмного забезпечення, яке дозволяє ФОП вести облік прибутку та витрат;
- розробка програмного забезпечення, яке дозволяє ФОП вести складський облік з урахуванням методу оцінки ФІФО;
- розробка програмного забезпечення, яке дозволяє ФОП вести бухгалтерський облік з підрядниками за принципом «дебет-кредит»;
- розробка програмного забезпечення для ФОП, яке дозволяє здійснювати генерацію чеків.

Враховуючи специфіку діяльності ФОП, зазначимо, що в його діяльності зацікавлені різні категорії стейкхолдерів, що наочно конкретизовано на рисунку 2.2.

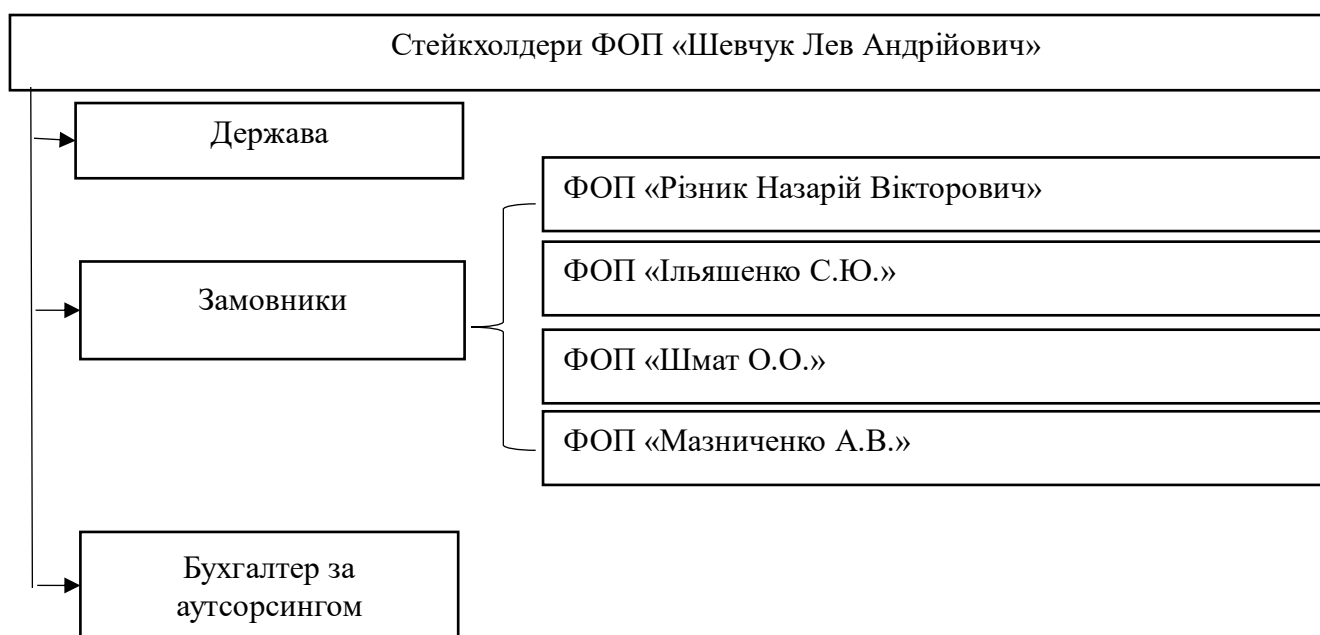

Рисунок 2.2 - Стейкхолдери ФОП «Шевчук Лев Андрійович» за даними 2023 року

**Джерело: складено автором.*

Беручи за основу інформацію, що подана на рисунку 2.2 деталізуємо особливості зацікавленості стейкхолдерів у діяльності досліджуваного ФОП.

По-перше, держава по суті, є суверенною політичною територією з власним урядом, правилами та регуляторами. Одним зі способів, яким держава

функціонує, є збір податків від фізичних осіб, що проживають або займаються економічною, підприємницькою діяльністю на її території. Податки від фізичних осіб утримуються державою різними способами. Ці кошти потім використовуються державою на фінансування різних громадських послуг, інфраструктури, охорони здоров'я, освіти та інших сфер. Уважно стежачи за виконанням податкових обов'язків фізичних осіб, держава має можливість збирати достатні кошти для забезпечення своїх потреб та функціонування. Об'єм та ставки податків можуть варіюватися залежно від законодавства і політики держави.

По-друге, перелік замовників ФОП не є кінцевим, оскільки вони деталізовані за результатами співпраці тільки у першій половині 2023 року. Проте, унікальною особливістю ФОП є те, що програмне забезпечення яке пропонується замовникам є бюджетним варіантом, тобто не є спеціалізованим, відповідно замовники зацікавлені, оскільки це забезпечує реалізацію своєрідного підходу до автоматизації бухгалтерського обліку, а також дозволяє здійснювати аналіз діяльності в форматі реального часу.

По-третє, підприємець залучає особу, яка виконує обов'язки бухгалтера та працює за форматом «бухгалтер-аутсорсинг», формат співпраці буде обґрунтований у пункт 2.2.

Діяльність ФОП має трирічний досвід, але в умовах сьогодення чітко окреслені вектори співпраці з стейкхолдерами, тобто підприємець чітко оцінює цілі співпраці, обирає зручні методи комунікації, здійснює реалістичну оцінку ризиків співпраці та моделює стратегію успішної співпраці.

Варто відзначити, що процес створення та діяльність ФОП розпочиналася з того, що був проведений моніторинг потреб ринку, тобто на сьогодні існує у підприємців реальна потреба щодо використання програмного забезпечення, яке актуальним є у процесі супроводу діяльності, оскільки вартість спеціалізованого бухгалтерського забезпечення не кожен ФОП може собі дозволити, відповідно альтернативним для використання є інформаційні продукти, як пропонує досліджуваний підприємець.

Процес взаємодії ФОП із замовниками, які є ключовими стейкхолдерами, базується на основних трьох етапах:

1) осмислення та планування діяльності, що передбачає чітку ідентифікацію питань, які окреслюють параметри співпраці, тобто:

- здійснюється аналіз потреб замовника;
- оцінюється попередньо ймовірний дохід»
- ідентифікуються ймовірні проблеми взаємодії;

2) підготовка та взаємодія, що передбачає наступне:

• прийняття рішення про надання послуг, які пов'язані із розробленням програмного забезпечення;

- усна домовленість про співпрацю;
- обговорення цінової політики;
- визначення часового діапазону щодо надання послуг;

3) виконання замовлення та внесення змін, що передбачає:

- розробку програмного забезпечення;
- отримання оплати за послуги, які пов'язані із розробкою програмного забезпечення;
- передачу розробленого замовлення споживачу;
- вирішення конфліктних ситуацій (у випадку наявності).

Для ФОП характерними є у практичному аспекті три стадії взаємодії з стейкхолдерами-замовниками послуг, які охарактеризовані у таблиці 2.1

Таблиця 2.1 – Характеристика стадій взаємодії з стейкхолдерами-замовниками послуг

Інструменти	Стадії				
	Інформування	Консультування	Залучення	Співпраця	Розширення повноважень
1	2	3	4	5	6
Пропозиції	Інформування замовників про можливості співпраці, деталізація пропозицій ФОП	Комунікація зі стейкхолдерами щодо процесу співпраці	Комунікація зі стейкхолдерами, роз'яснювальна робота, детальне інформування з метою переконання споживачів для співпраці	Виконання завдань	Надання замовникам повноважень, які пов'язані з прийняттям відповідних рішень щодо співпраці

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6
Техніка	Інформування, надсилання інформації	Зустріч із замовниками	Воркшоп (роз'яснення щодо використання запропонованого програмного продукту)	Зустрічі, телефонна підтримка	Делегування повноважень
Обіцянки	Систематичне інформування	Систематичне інформування, врахування позиції замовників	Налагодження співпраці ФОП із замовником	Обговорення із замовниками умов співпраці, урахування позиції замовника	Ухвалення рішення, яке дозволяє досягти консенсусу

*Джерело: складено автором з урахуванням матеріалу [17].

На рисунку 2.3. подана алгоритмізація процесу взаємодії ФОП із замовниками.

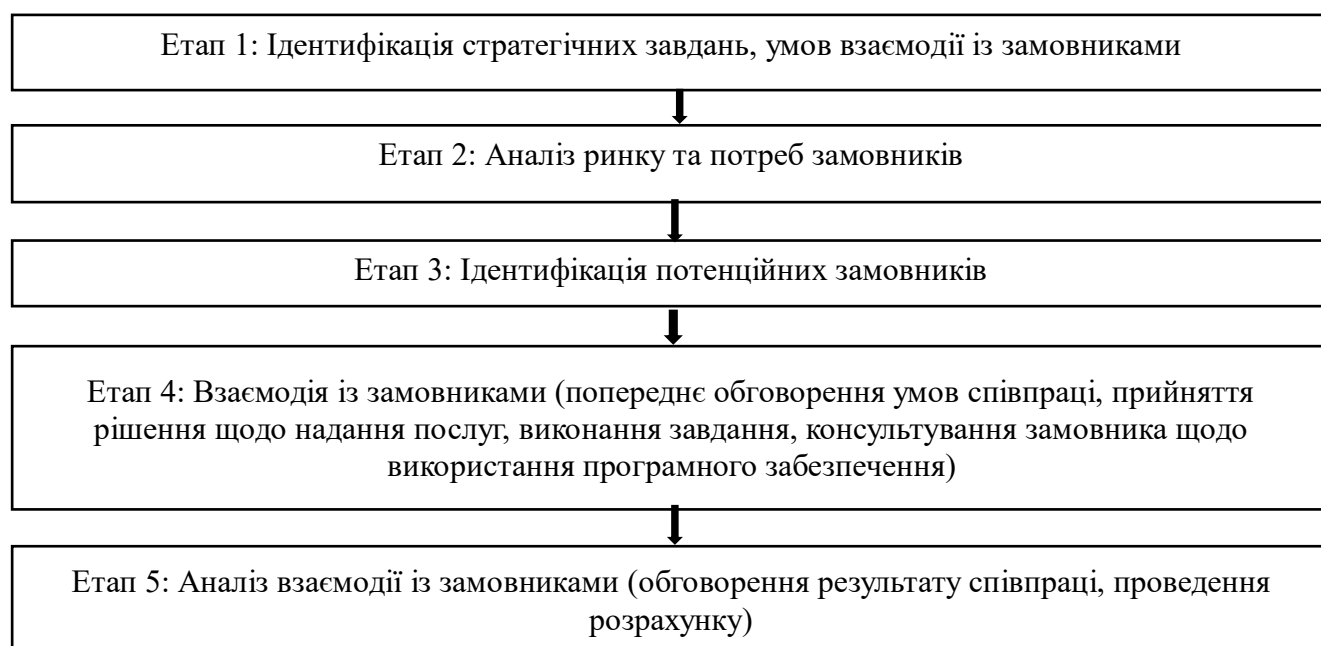

Рисунок 2.3 - Алгоритмізація процесу взаємодії ФОП «Шевчук Лев Андрійович» із замовниками

*Джерело: складено автором.

Діалог співпраці ФОП «Шевчук Лев Андрійович» із замовниками базується на дотримання наступних принципів:

- принцип взаємодії – спільне обговорення замовлення; ідентифікація альтернативних варіантів виконання завдань; розподіл відповідальності між замовником та виконавцем;
- принцип ефективності – прийняття дієвих, ефективних рішень; діяльність з метою досягнення цілей співпраці;
- принцип гнучкості – толерантність при комунікації; можливість обґрунтування власної точки зору кожною стороною;
- принцип відкритості – залучення різних категорій споживачів; урахування цінностей, поглядів, побажань стейкхолдерів;
- принцип законності – співпраця з дотриманням законодавчих норм;
- принцип навчання – роз'яснення, технічна візуалізація механізму роботи розробленого програмного продукту;
- принцип власності – замовник та виконавець є відповідальними особами за успішність співпраці;
- принцип участі – активна участь замовника у процесі виконання завдань (обґрунтування, координування розробника програмного забезпечення з урахуванням потреб замовника, які виникають в залежності від їх специфіки діяльності);
- принцип чесності – чесність щодо розрахунку та якісного виконання робіт, тобто якісної розробки програмного забезпечення;
- принцип підзвітності – дотримання етичних вимог у процесі комунікації;
- принцип прозорості – прозорість комунікації, відкритість щодо надання послуг.

Симбіозне поєднання даних принципів на практиці дозволяє ФОП ефективно співпрацювати із замовниками, своєчасно виконувати свої зобов'язання перед державою в частині обов'язкової сплати податків та планувати свою діяльність на стратегічну перспективу.

Варто зазначити, що ФОП «Шевчук Лев Андрійович» є платником єдиного податку та єдиного соціального внеску.

За даними податкової декларації за 2022 рік підприємець мав наступні показники:

- обсяг доходу за звітний період – 163519,76 грн.;
- щомісячні авансові внески – 14950 грн.;
- сума ЄСВ – 2860,00 грн.

Підводячи підсумки щодо діяльності ФОП, зазначимо, що сучасний соціум вимагає від всіх підприємців зміни тактик впливу на споживачів, відповідно для цього необхідно:

- дотримуватися послідовності у своїх діях;
- враховувати точку зору споживача;
- враховувати цінності замовника;
- оцінювати інтереси споживачів;
- забезпечувати легітимність;
- застосовувати матеріальну стимуляцію для замовників;
- здійснювати оцінку та аналіз рівня задоволеності замовників;
- аналізувати діяльність конкурентів;
- пропонувати інноваційні продукти;
- бути учасником публічних закупівель;
- створити веб-сайт для популяризації своєї діяльності;
- залучати на договірній основі бухгалтера для якісної організації облікового процесу діяльності ФОП;
- популяризувати власні, розроблені програмні продукти не тільки в Сумській та Харківській області, але й у інших регіонах.

Імплементація зазначених заходів сприятиме розвитку діяльності ФОП, забезпечить досягнення позитивних фінансових результатів, які не тільки матимуть економічний результат, але і забезпечать підвищення іміджу підприємця.

2.2 Організація обліку розрахунків із замовниками ФОП «Шевчук Лев Андрійович»

Процес організації бухгалтерського обліку ФОП не є досконалим, хоча забезпечує відповідну фіксацію інформації про отримані доходи, дотримується підхід щодо своєчасного розрахунку із державою за податками.

ФОП використовує послуги бухгалтера, який працює на аутсорсингу, оскільки це забезпечує отримання ряду переваг, які конкретизовані на рисунку 2.4.

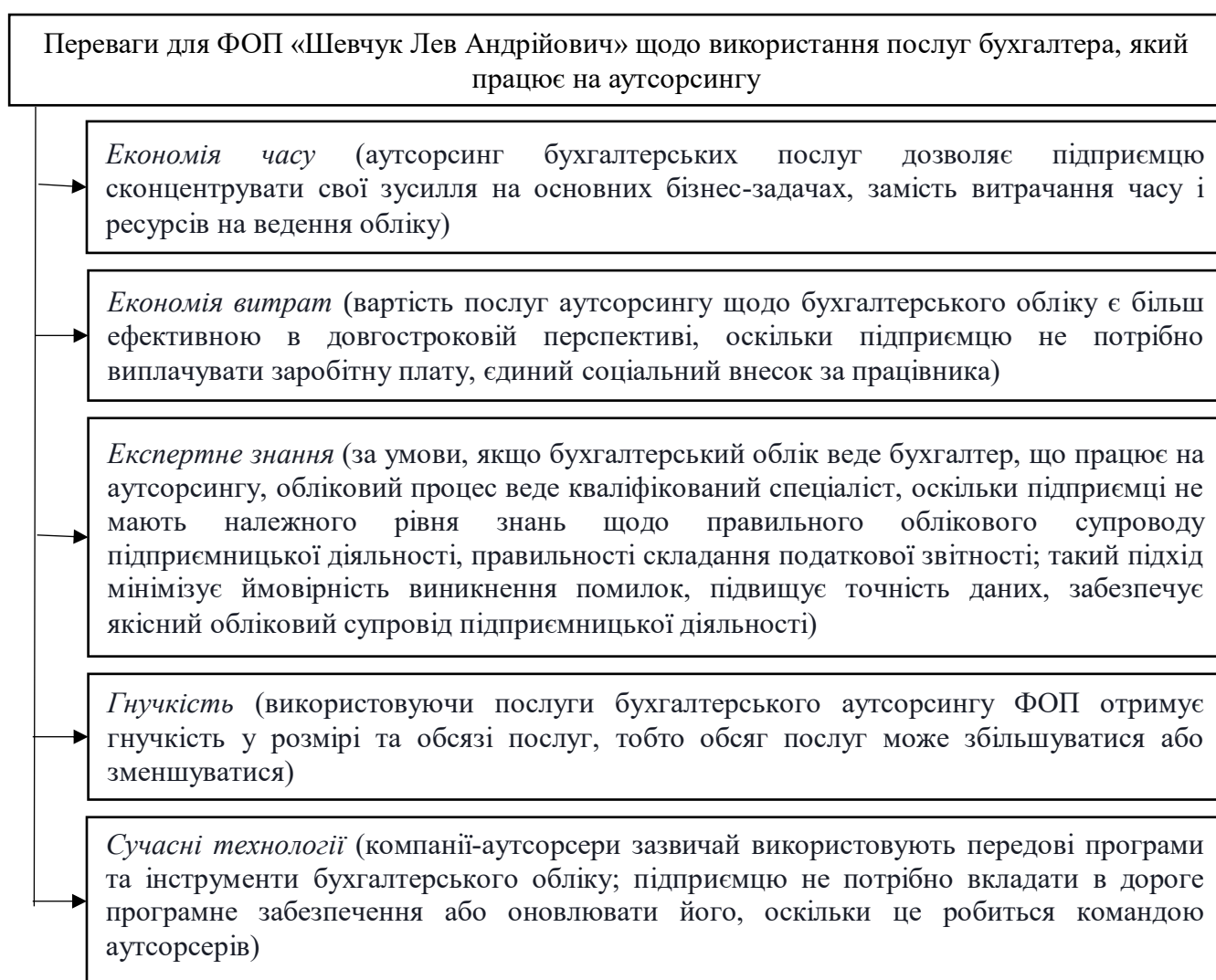

Рисунок 2.4 - Переваги для ФОП «Шевчук Лев Андрійович» щодо використання послуг бухгалтера, який працює на аутсорсингу

*Джерело: складено автором.

Зазначені переваги створили підстави для того, що підприємцем було прийнято рішення не вести самостійно бухгалтерський облік, а користуватися послугами професіонала.

На рисунку 2.5 подано завдання, які виконує бухгалтер, який працює на аутсорсингу в частині обліку розрахунків із замовниками.

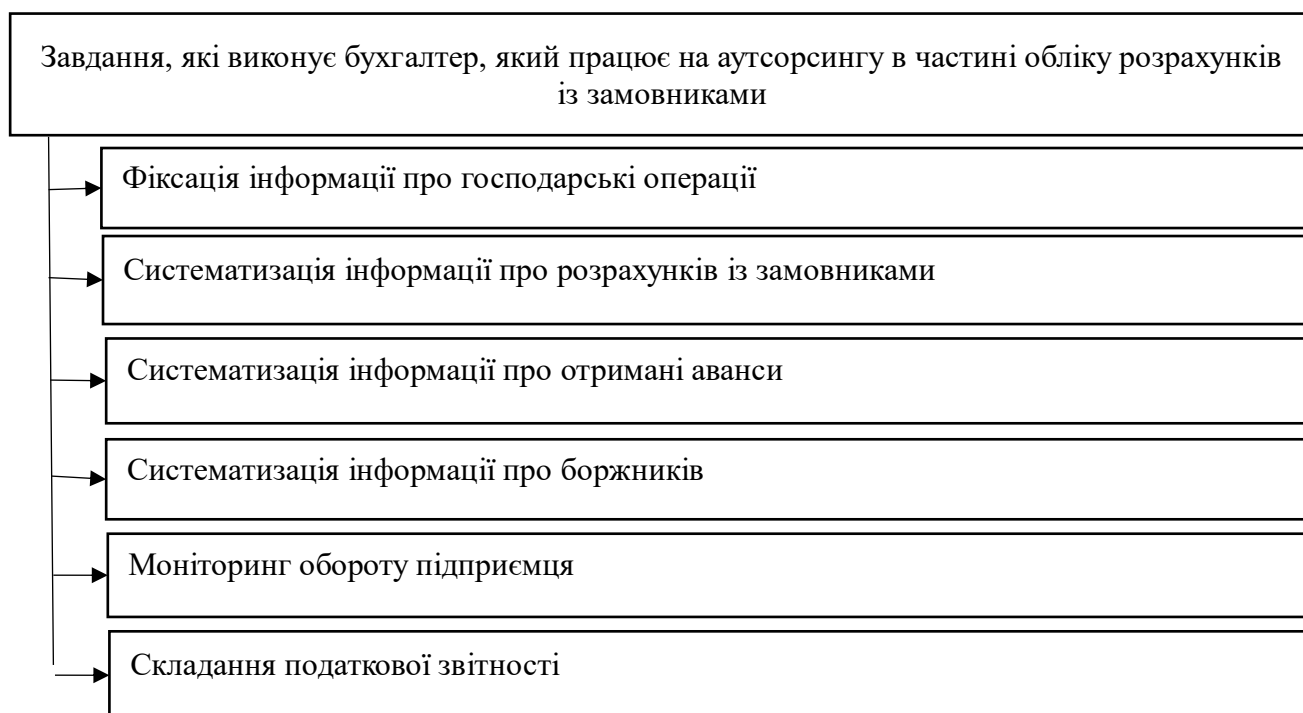

Рисунок 2.5 - Завдання, які виконує бухгалтер, який працює на аутсорсингу в частині обліку розрахунків із замовниками

**Джерело: складено автором.*

Щодо організації обліку розрахунків із замовниками зазначимо наступне.

Зазвичай механізм взаємодії замовників із ФОП передбачає, що відбувається виконання роботи, а потім здійснюється оплата.

Проте, бувають випадки коли замовник здійснює попередню оплату у розмірі 50 %, а іншу частину коштів сплачує після виконання ФОП роботи, тобто розроблення програмного забезпечення.

У зв'язку з військовою агресією, платоспроможність деяких замовників істотно погіршилася, враховуючи, що ФОП співпрацює із своїми замовниками тривалий час, відповідно можуть мати випадки, коли виконується замовлення, але

оплата здійснюється після (навіть через 1 місяць), відповідно виникає заборгованість.

Резюмуючи, можемо зазначити, що розрахункова дисципліна має своєрідні недоліки, а оскільки підприємець не веде бухгалтерський облік у повному форматі, особливо не фіксується ніде дебіторська заборгованість, це можна розглядати як своєрідний недолік.

Процес розрахунків базується на тому, що особа, яка надає послуги з бухгалтерського аутсорсингу, використовує не спеціалізоване програмне забезпечення, яке дозволяє згенерувати чек, який потім виставляється замовнику для оплати за виконані роботи підприємцем.

Основними реквізитами чека є:

- назва підприємця;
- місце реєстрації ФОП;
- інформація про надані послуги;
- сума до оплати;
- куар код;
- номер рахунку в банку;
- дата створення чека.

Варто зазначити, що сума до оплати у чеці може фіксуватися з деталізацією попередньої оплати та суми коштів, які потрібно доплатити. Також підприємець, якщо за попередньою домовленістю було, що оплата у повному розмірі буде здійснюватися єдиним платежем після отримання розробленого програмного забезпечення, може фіксувати єдину суму.

Генерує чеки як особа, яка надає послуги з бухгалтерського обліку, так і сам підприємець. Даному процесу властива своєрідна автоматизація, оскільки використовується спеціалізований сервіс (лінк: <https://checkbox.ua/>), який дозволяє згенерувати чек. Згенерований чек обов'язково зберігається на сервісі. Крім того, згенерований чек передається замовнику за допомогою повідомлення (у вигляді смс або через viber). Також даний чек передається до Податкової адміністрації.

Після того, як чек отримує замовник, здійснюється оплата. Чек формується на кожен суму оплати (на авансовий платіж і тому числі).

У досліджуваного підприємця відкритий рахунок в Приватбанку. Замовники послуг у переважній більшості випадків розрахунки здійснюють у безготівковій формі. Після сплати за послуги відповідно до суми, яка зафіксована у чеку, замовник надсилає покупцю Платіжну інструкцію з метою підтвердження здійснення розрахунків.

Платіжна інструкція узагальнює інформацію за наступними реквізитами:

- дата отримання та валютування;
- інформація про платника;
- код платника;
- ідентифікатор платника;
- номер банківського рахунку платника;
- інформація про надавача платіжних послуг;
- код отримувача грошових коштів;
- номер банківського рахунку отримувача грошових коштів;
- сума до сплати;
- призначення платежу.

Такий механізм взаєморозрахунків застосовується підприємцем.

Для чіткості контролювання облікового процесу, що спрямовано на реальну оцінку надходжень грошових коштів, та їх витрачання, один раз на місяць підприємець раз на місяць робить до банківської установи запит для отримання виписки банку.

За допомогою банківської виписки здійснюється аналіз інформації на поточному рахунку ФОП. Інформація у виписці банку подається на наступними реквізитами:

- дата здійснення операції з грошовими коштами (надходження або перерахунок коштів);
- сума коштів які надійшли на поточний рахунок;
- сума коштів, які були перераховані з поточного рахунку;

- призначення платежу;
- інформація про контрагента (тобто замовника, який здійснює оплату послуг);
- вид операції (наприклад, оплата від покупця або сплата ЄСВ).

Особа, яка надає послуги щодо ведення обліку, виписки банку зберігає, постійно їх аналізує, а також разом з підприємцем визначають загальний оборот коштів та визначають ефективність підприємницької діяльності за відповідний звітний період.

Аналізуючи такий підхід до забезпечення облікового супроводу підприємницької діяльності з однієї сторони можна вважати оптимальним для платника єдиного податку першої групи, проте реалії сьогодення визначають нові вимоги, які повинні бути забезпечені з практичної діяльності, тобто необхідно чітко систематизувати облікову документацію в частині обліку доходів, які отримує ФОП, надаючи послуги замовнику, та витрат, які пов'язані із здійсненням підприємницької діяльності (якщо не буде забезпечена дана потреба, відповідно, у процесі перевірки ФОП податковою інспекцією можуть мати місце випадки нарахування штрафами).

Також для забезпечення належного ведення обліку як із замовниками, так і в цілому доцільно використовувати спеціалізоване програмне забезпечення, яке дозволить генерувати рахунки на оплату, акумулювати в програмі інформацію щодо заборгованості, в автоматизованому режимі визначати результат діяльності ФОП за певний часовий період, в автоматизованому режимі формувати податкові декларації.

Враховуючи, що ФОП користується послугами фірми з бухгалтерського аутсорсингу, які у своїй діяльності використовують спеціалізоване програмне забезпечення, підприємцю не потрібно особисто купувати програму, а на договірних засадах визначити функційні обов'язки бухгалтера щодо ведення бухгалтерського обліку в автоматизованому режимі.

Також доцільно розглянути доцільність застосування рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення інформації щодо розрахунків із

замовниками. Зазначені рекомендації будуть детально охарактеризовані в розділі 3.

2.3 Характеристика оподаткування діяльності ФОП

ФОП «Шевчук Лев Андрійович» є платником єдиного податку за групою 1. Даний підприємець застосовує відповідальний підхід до здійснення підприємницької діяльності, тобто дотримуються вимоги щодо сплати податків, внесків до відповідних інституцій, оскільки держава також є своєрідним стейкхолдером ФОП.

Не виконання зобов'язань щодо сплати податків може мати наступні наслідки:

1) фінансові санкції, які може накласти Податкова інспекція, якщо ФОП не буде своєчасно сплачувати відповідні суми єдиного податку, що своєю чергою створить підстави для виникнення додаткових витрат;

2) правові наслідки, які можуть бути імплементовані у формі притягнення до кримінальної відповідальності, якщо буде систематична заборгованість або ігнорування вимог законодавства щодо сплати податків;

3) втрата репутації, оскільки несвоєчасна сплата податків, не виконання зобов'язань ФОП як платника податків може мати негативні наслідки щодо взаємовідносин з замовниками.

Відповідно особливості оподаткування ФОП зводяться до наступного. Для того, щоб бути платником єдиного податку першої групи досліджуваний ФОП постійно контролює питання, щоб дохід за календарний рік не перевищував 167 розмірів мінімальних заробітних плат. За період своєї діяльності жодного разу не було перевищення зазначеної вище межі, відповідно ФОП не планує переходити на іншу групу оподаткування.

Для визначення доходу, який підлягає оподаткування ФОП «Шевчук Лев Андрійович» включає такі складові:

- кошти, які отримані від замовників програмного забезпечення;

- вартісний вимір отриманих товарів на безоплатній основі (на початку своєї діяльності ФОП отримав один разу товар, який став підставою для визначення вартісного виміру, щоб включити до бази оподаткування єдиним податком).

Такий підхід відповідає вимогам ПКУ. Крім того, у 2022 році підприємець здійснив продаж легкового автомобіля, що сприяла виникненню пасивних доходів, але вони не були включені до бази оподаткування, оскільки даний вид рухомого майна належить до права власності досліджуваного ФОП.

РРО також не використовує підприємець.

Єдиний податок сплачується у розмірі 10 % від прожиткового мінімуму, який встановлений на державному рівні. ФОП обрав для себе такий варіант сплати єдиного податку, як один раз на рік. Враховуючи, що законодавством визначені два альтернативні варіанти сплати:

- 1) кожного місяця (не пізніше 20 числа відповідного місяця);
- 2) один раз на рік.

Другий варіант є більш оптимальним та зручним для підприємця.

Варто відзначити, що на початку війни 2022 році на законодавчому рівні було встановлено, що ФОП, які належать до першої групи, звільняються від сплати податків. ФОП скористався даною можливістю.

Також підприємець не сплачував єдиний податок, за період, коли знаходився на лікарняному, відповідно не здійснював підприємницьку діяльність, не отримував дохід, тому було до Податкової інспекції подано заяву та витяг з Електронного реєстру листків непрацездатності.

Також ФОП сплачує єдиний соціальний внесок у розмірі 22 %. ЄСВ нараховується та сплачується постійно, тобто на період військового стану не було введено законодавчих норм щодо несплати. Крім того, навіть коли підприємець був на лікарняному і не отримував дохід, він все одно сплачував даний внесок.

Періодичність сплати та нарахування ЄСВ – 1 раз на місяць.

Здійснення підприємницької діяльності за першою групою оподаткування єдиним податком зобов'язує підприємця заповнювати податкову звітність. Даний

обов'язок покладається на особу, яка надає послуги з ведення бухгалтерського обліку.

Відповідно, до податкової звітності ФОП відноситься Податкова декларація платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця. Реквізити даної форми податкової звітності наступні:

- податковий період, який ФОП фіксує у графі рік;
- повна назва податкової служби (для досліджуваного ФОП це буде головне управління Державної податкової служби, яке розташоване в Харківській області, оскільки підприємець зареєстрований саме в даному регіоні, відповідно сплата податків відбувається в зазначеній області);
- ідентифікація платника податку (платником податку є підприємець – Шевчук Лев Андрійович);
- телефон платника єдиного податку;
- ідентифікатор підприємницької діяльності – код відповідно до КВЕД (тобто 62.01 «Комп'ютерне програмування»);
- щомісячні авансові внески, які деталізуються в таблиці у розрізі кожного кварталу;
- обсяг доходу, який ФОП отримав за податковий період;
- розрахункова сума єдиного податку;
- дата формування податкової декларації;
- ПІБ підприємця;
- цифровий підпис підприємця.

У наведеному вище форматі ідентифікується інформація про податкові зобов'язання підприємця щодо єдиного податку.

Обов'язковість сплати підприємцем єдиного соціального внеску зобов'язує заповнювати додаток 1 до податкової декларації. Відомість про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску подає наступну інформацію:

- ідентифікаційний код ФОП;
- ПІБ підприємця;

- ідентифікація податкового періоду (наприклад, квартал, півріччя, три квартали або календарний рік);
- ідентифікатор виду підприємницької діяльності;
- ідентифікатор періоду підприємництва (з 01.01.2022 по 31.12.2022);
- ідентифікатор застрахованої особи (наприклад, код 6);
- суми нарахованого доходу та ЄСВ, що деталізується у розрізі кожного місяця за такими параметрами: сума доходу, розмір ЄСВ, тобто 22 %; сума ЄСВ);
- ПІБ підприємця;
- цифровий підпис підприємця.

У таблиці 2.2 подано інформацію про сплату ЄСВ за період підприємницької діяльності

Таблиця 2.2 – Суми доходу та суми ЄСВ, сплачені ФОП «Шевчук Лев Андрійович»

Показники	2021 рік	2022 рік
Сума доходу, на яку нараховується єдиний внесок, грн	54500,00	13000,00
Ставка ЄСВ, %	22	22
Сума ЄСВ, грн.	11990,00	2860,00

**Джерело: складено автором за даними Податкової декларації.*

Після подання податкової декларації видається квитанція, яка характеризує наступну інформацію:

- ідентифікаційний код підприємця;
- адреса електронної пошти;
- код форми документа;
- повна назва податкової декларації;
- ім'я файлу податкової декларації;
- стан документа (наприклад, звітний);
- ідентифікація звітного періоду;
- граничний термін подання податкової декларації;
- підпис документа;

- результат обробки документу, що передбачає ідентифікацію адреси податкової служби та дату прийняття;
- кількість виявлених помилок (у випадку наявності);
- номер реєстрації звіту в реєстрі застрахованих осіб;
- дата реєстрації звіту в реєстрі застрахованих осіб;
- звітний період;
- дата звітного періоду;
- номер паспорта підприємця;
- результат обробки документа (наприклад, чи вдало виконано обробку документа);
- ідентифікацію чи дані завантажені до загального Реєстру застрахованих осіб.

Дану квитанцію відправляє Державна податкова служба до відділення якого надходить для звітування податкова декларація.

Підводячи підсумки, аналізу оподаткування діяльності підприємця на складання, звітування за податковою декларацією варто наголосити на наступному:

- норми законодавства щодо оподаткування дотримуються;
- підприємець своєчасно звітує за сплаченими податками, ЄСВ;
- за період діяльності не було випадків, які пов'язані з неприйняттям податковою службою податкової звітності;
- податкова звітність базується на реальних даних;
- підприємець відображає достовірну інформацію про доходи, яка є основою для розрахунку єдиного податку.

Зазначені ключові моменти щодо оподаткування діяльності ФОП створюють базис для надання наступних пропозицій:

- податкову декларацію формувати за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, що буде обґрунтовано у контексті надання пропозицій по автоматизації облікового супроводу діяльності підприємця, які представлено у розділі 3;

- у перспективі розглянути можливості скористатися послугою Due Diligence (в тому числі податкового), що також буде обгрунтовано у розділі 3.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО СУПРОВОДЖЕННЯ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАМОВНИКАМИ ФОП «ШЕВЧУК ЛЕВ АНДРІЙОВИЧ»

3.1 Удосконалення первинного та зведеного обліку розрахунків із замовниками у ФОП

Враховуючи окреслені у пункті 2.2 напрями удосконалення бухгалтерського обліку в частині розрахунків ФОП із замовниками, вважаємо за доцільне запропонувати для використання програму «BAS : Бухгалтерія», яка є спеціалізований програмним забезпеченням, що у повному обсязі дозволяє фіксацію всі процесі, які необхідні для належної організації обліку в частині розрахунків із замовниками.

Механізм роботи зазначеної програми є до волі зручним, що можна пояснити наступними фактами:;

1) господарські операції, які пов'язані з співпрацею зі споживачами, можуть фіксуватися у програмі, як за допомогою комбінації дій на підставі електронних документів, так і вводиться в ручному режимі;

2) конфігурація програми постійно оновлюється, задаються оновлення параметри організації податкового обліку, оновлюються ставки податків, якщо на законодавчому рівні були такі зміни;

3) у програмі є реєстр кореспонденцій рахунків;

4) можливий обмін обліковими документами між підприємцем та замовниками;

- 5) програму користувач може налаштувати таким чином, щоб було зручно вести облік;
- 6) програма розрахована для ведення обліку підприємців;
- 7) дані з електронних документів можна синхронізувати;
- 8) дозволений режим ручного коригування даних;
- 9) наявна можливість формування стандартної звітності;
- 10) створення регламентованої звітності (в т.ч. податкових декларацій) можливе в автоматизованому режимі;
- 11) можливий аналіз діяльності в динаміці.

Зазначений перелік переваг можна розширити, проте головною особливістю є те, що забезпечується належний обліковий супровід діяльності підприємця, мінімізуються випадки ймовірного виникнення помилок, покращується якість фіксування господарських операцій, які спрямовані як на формування доходу, так і виникнення витрат, що, відповідно до законодавства України, є обов'язковим для фізичних осіб-підприємців.

Відповідно, процес облікового супроводу діяльності підприємця в частині розрахунків із споживачами за допомогою запропонованого спеціалізованого програмного забезпечення, буде виконуватися наступним чином.

Для того, щоб замовник мав можливість здійснити розрахунок за виконану роботу, потрібно сформувати електронний документ «Рахунок на оплату покупця», форма якого подана на рисунку 3.1.

Демонстраційна база Softex - BAS Бухгалтерія КОРП, редакція 2.1 (BAF)

Початкова сторінка | Організації | Рахунки на оплату покупок | Рахунок на оплату покупок (створення) *

Головне | Керівнику | Банк і каса | Продажі | Купівлі | Склад | Виробництво | ОЗ і НМА | Кадри | Зарплата | Операції | Звіти | Довідники | Адміністрування | Софттекс

Рахунок на оплату покупок (створення) *

Провести та закрити | Записати | Провести | Створити на підставі | Вивантаження | Друк | Ще | ?

Номер: | від: 08.10.2023 00:00:00 | Організація: |
 Контрагент: Крупський | Банківський рахунок: АППБ "АВАЛЬ", м.Київ |
 Договір: Договір послуг | Новий | Тип цін: <не вказано>

Товари | Зворотна тара | Послуги (1) | Додатково

Додати | Підбір

N	Номенклатура	Зміст послуги, дод. відомості	Кількість	Ціна	Сума бізнижки
1	Програмування	Програмування	1,000	15 000,00	15 000,00

Всього: 15 000,00 UAH

Коментар: | Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.1 – Процес створення електронного документа «Рахунок на оплату покупок»

**Джерело: складено автором за допомогою програми «BAS : Бухгалтерія».*

Для створення даного документу потрібно скористатися розділом «Продажі», а потім натиснути на лінк, назва якого відповідає назві електронного первинного документу та натиснути кнопку «Створити», а потім заповнити всі реквізити, які дозволять провести ідентифікацію за наступними напрямками:

- дати створення електронного документа;
- назва контрагента;
- назву підприємця;
- деталізувати дані про банківський рахунок підприємця;
- зафіксувати підставу здійснення господарської операції (наприклад, інформацію про договір);
- інформація про послугу (наприклад, розробка програми);
- додаткові відомості про послугу;
- вартість послуги.

Після заповнення всіх реквізитів активне натискання на кнопки «Записати і закрити» дозволяє сформулювати кореспонденції, які чітко ідентифікують інформації за дебетом рахунку 361 з деталізацією змісту операції та договору, кредитом

рахунку 703 з конкретизацією виду послуги, та сумою надання послуг (рисунок 3.2).

Рухи документа: Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від 08.10.2023 11:09:34

Записати і закрити Оновити

☐ Ручне коригування (дозволяє редагування рухів документа)

Бухгалтерський та податковий облік (1)

Період	Дебет	Под. облік Дт	Кредит	Под. облік Кт	Сума
08.10.2023	361		703	<...>	15 000,00
	1 Крупський		Реалізація послуг і робіт		Надання послуг
	Договір послуг		<...>		
	Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від...				

Рисунок 3.2 – Процес формування кореспонденцій рахунків за електронним документом «Реалізація товарів і послуг»

**Джерело: складено автором за допомогою програми «BAS : Бухгалтерія».*

Також програма дозволяє сформувати Акт надання послуг (рисунок 3.3).

Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від 08.10.2023 11:09:34

Друк українською мовою Копії: 1

АКТ надання послуг
№ 1 від 08 жовтня 2023 р.

Ми, що нижче підписалися, представник Замовника ПП "Крупський В. І.", з одного боку, і представник Виконавця . Мальцева Олександра Борисівна, з іншого боку, склали цей акт про те, що на підставі наведених документів:

Договір: Договір послуг

Виконавцем були виконані наступні роботи (надані такі послуги):

№	Найменування робіт, послуг	Кіл-сть	Од.	Ціна	Сума
1	Програмування	1	послуга	15 000,00	15 000,00
				Всього:	15 000,00

Загальна вартість робіт (послуг) склала П'ятнадцять тисяч гривень 00 копійок.
Замовник претензій по об'єму, якості та строкам виконання робіт (надання послуг) не має.

Від Виконавця* Від Замовника

Рисунок 3.3 – Документ «Акт надання послуг»

**Джерело: складено автором за допомогою програми «BAS : Бухгалтерія».*

Реквізитами Акту надання послуг є:

- назва документа;
- дата створення акту;

- текстова частина опису про співпрацю;
- назва робіт з деталізацією виду послуг;
- кількість наданих послуг;
- ціна за одиницю наданих послуг;
- загальна вартість наданих послуг.

За допомогою кнопки «Друк» можна роздрукувати зазначений Акт.

Враховуючи факт, що процес розрахунків зі споживачами передбачає обов'язкову оплату послуг, відповідно, за допомогою програмного забезпечення потрібно також зафіксувати процес оплати. Для цього користувачу необхідно за допомогою електронного документа «Реалізація товарів і послуг» створити документ «Надходження на банківський рахунок», використовуючи кнопку «Створити на підставі». Для наочної візуалізації на рисунку 3.4 подано екранну форму електронного документа «Надходження на банківський рахунок».

N	Договір / Стаття РГК	Сума	Документ розраху...	ПДВ	Рахунки	Документ переда...	Залишкова вартість основних засобів	Тарг
1	Договір послуг	15 000.00		Не ПДВ	361 6811			
		15 000.00						

Рисунок 3.4 – Процес створення електронного документа «Надходження на банківський рахунок»

**Джерело: складено автором за допомогою програми «BAS : Бухгалтерія».*

Реквізитами документа «Надходження на банківський рахунок» є :

- назва, дата та фіксація часового діапазону створення електронного документа;
- ідентифікація виду операції (наприклад, оплата від покупця);
- реєстраційний номер господарської операції;
- ПІБ платника;

- рахунок контрагента;
- кореспондуючий рахунок;
- банківський рахунок підприємця;
- сума для оплати за отримані послуги;
- таблична частина, яка узагальнює дані про договір, який є основою щодо надання послуг, та сума вартості наданих послуг.

Доцільно зазначити, що співпраця підприємця із замовниками має постійний характер, тобто у переважній більшості випадків споживачі є постійними, але різні види послуг їх надаються. Тому, у програмі можна створити реєстр споживачів в якому буде зафіксована вся інформація про них (назва, банківський рахунок та ін.), що дозволить у процесі документального оформлення постійно не записувати інформацію, яка була вже зафіксована у інших документах іншого звітного періоду.

Електронний документ «Надходження на банківський рахунок» формує кореспонденції рахунків, що наочно подано на рисунку 3.5.

Рухи документа: Надходження на банківський рахунок НШ00-000001 від 08.10.2023 11:12:34

Записати і закрити Оновити

☐ Ручне коригування (дозволяє редагування рухів документа)

Бухгалтерський та податковий облік (1)

Період	Дебет	Под. облік Дт	Кредит	Под. облік Кт	Сума
08.10.2023	311		361		15 000,00
	1 АЛПБ "АВАЛЬ", м. Київ		Крупський		Оплата
	Надходження коштів від покупців та замовників		Договір послуг		
			Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 ві...		

Рисунок 3.5 – Екранна форма електронного документа «Надходження на банківський рахунок» (процес формування кореспонденцій рахунків)

**Джерело: складено автором за допомогою програми «BAS : Бухгалтерія».*

Електронний документ «Надходження на банківський рахунок» (процес формування кореспонденцій рахунків), а саме закладка «Бухгалтерський та податковий облік» інформацію про розрахунковий процес замовника з підприємцем потрібно фіксувати у такому форматі:

- період;
- дебет (рахунок 311 з деталізацією банківської установи та назви електронного документу, який є підставою для фіксування господарської операції);
- кредит (рахунок 361 з деталізацією банківської установи та назви електронного документу, який є підставою для фіксування господарської операції);
- сума до сплати.

Враховуючи, що підприємець постійно здійснює аналіз банківської виписки, відповідно за допомогою даної програми також сформувати банківську виписку.

Банківська виписка створюється за допомогою використання меню «Банк і каса», а саме вкладки «Банк» в якій розміщено електронний журнал «Банківські виписки».

У електронний документ «Виписка банку» інформація про операції, які пов'язані із надходженням та витрачанням грошових коштів з банківського рахунку, завантажується в автоматичному режимі із системи «Клієнт-банк».

Електронний документ «Банківська виписка» надає можливість підприємцю ознайомитися зі списком первинних документів, які супроводжували процес надходження або вибуття грошових коштів на банківський рахунок, при цьому користувач для зручності може дані документи згрупувати за різними напрямками за власним уподобанням (наприклад, за контрагентом або датою складання). Крім того, у розрізі кожного дня за який відбувалося надходження або витрачання коштів, здійснити аналіз залишків як на початок, так і на кінець дня.

Запропонований підхід до організації облікового процесу в частині первинного та зведеного обліку є зручним, ефективним та оптимальним.

Відповідно дані пропозиції є доцільними для впровадження в практичну діяльність ФОП.

3.2 Автоматизований формат складання звітності як перспектива удосконалення облікового супроводу діяльності ФОП

Стандартні звіти є важливими в обліковому процесі. У програмі «BAS : Бухгалтерія» передбачені наступні види звітів, з яких користувач може обрати потрібну форму. На рисунку 3.6 подано екранну форму панелі, яку потрібно використовувати у процесі створення як стандартної звітної документації, так і звіту по єдиному податку.

Механізм створення стандартної звітності є простим, швидким та оптимальним.

Результати ознайомлення з теоретичним матеріалом, які характеризують даний вид звітності, дозволив нам виокремити такий перелік звітів, які будуть проаналізовані у роботі:

- оборотно-сальдова відомість по рахунку;
- картка рахунку;
- аналіз рахунку;
- звіт по проводках.

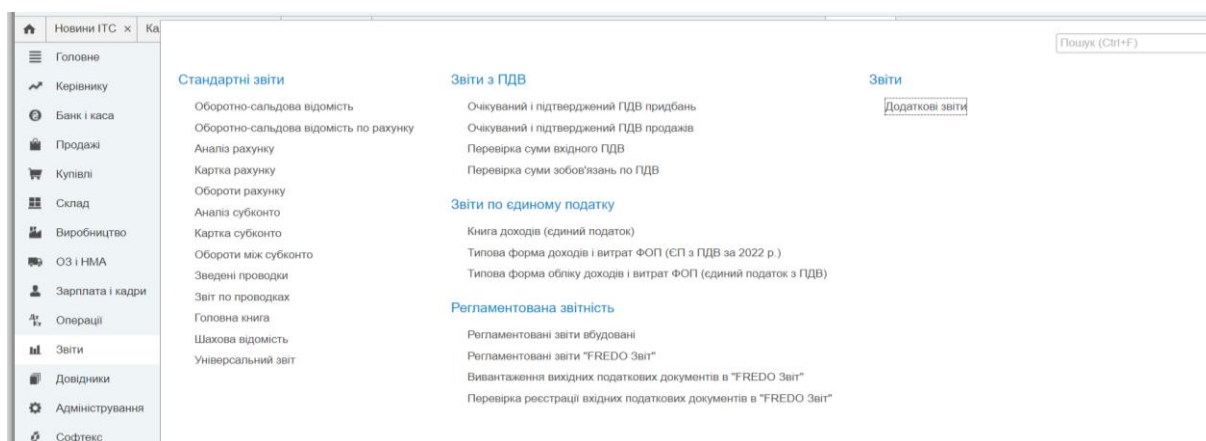

Рисунок 3.6 - Екранна форма панелі для створення стандартної звітної документації

**Джерело: складено автором за допомогою програми «BAS : Бухгалтерія».*

Охарактеризуємо дані форми звітності, які виокремлені нами як пріоритетні для використання. На рисунку 3.7 подано екранну форму документа «Оборотно-сальдова відомість по рахунку 36».

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
361			15 000.00	15 000.00		
Разом			15 000.00	15 000.00		

Рисунок 3.7 - Екранна форма документа «Оборотно-сальдова відомість по рахунку 36»

**Джерело: складено автором за допомогою програми «BAS : Бухгалтерія».*

Основними реквізитами стандартного звіту «Оборотно-сальдова відомість по рахунку 36» є:

- період формування;
- рахунок обліку по якому створюється стандартний звіт;
- рахунок обліку за контрагентом;
- сальдо на початок періоду формування стандартного звіту (дебет / кредит);
- обороти за період формування стандартного звіту (дебет /кредит);
- сальдо на кінець періоду формування стандартного звіту (дебет / кредит);
- всього по трьох позиціям: сальдо на початок та кінець, обороти в розрізі дебет / кредит.

Звіт є зручним для використання, тому його впровадження в практичній сфері є обґрунтованим.

Наступний вид стандартного звіту – картка рахунку 361 (рисунок 3.8).

Картка рахунку 361 за Жовтень 2023 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)
Відбір: Контрагенти Дорієнко "Крупський"

Період	Документ	Аналітика Дт	Аналітика Кт	Дебет	Кредит	Поточне сальдо
Сальдо на початок						
08.10.2023	Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від 08.10.2023 11:09:34 Надання послуг	Крупський Договір послуг Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від 08.10.2023 11:09:34	←→ Реалізація послуг і робіт ←→	361 15 000,00	703	Д 15 000,00
08.10.2023	Надходження на банківський рахунок НШ00-000001 від 08.10.2023 11:12:34 Оплата	АГПБ "АВАЛЬ", м.Київ Надходження коштів від покупок та замовників	Крупський Договір послуг Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від 08.10.2023 11:09:34	311	361 15 000,00	
Обороти за період та сальдо на кінець				15 000,00	15 000,00	0,00

Рисунок 3.8 - Екранна форма документа «Картка рахунку 361»

*Джерело: складено автором за допомогою програми «BAS : Бухгалтерія».

Реквізити документа «Картка рахунку 361» характеризують наступне:

- період формування;
- рахунок обліку по якому створюється стандартний звіт;
- сальдо на початок;
- період;
- документ, який супроводжує господарську операцію;
- аналітика за дебетом;
- аналітика за кредитом;
- кореспонденція рахунків із фіксацією суми послуг за дебетом / кредитом;
- загальна сума оборотів за період;
- сальдо на кінець періоду.

Картка рахунку є більш аналітичним звітом.

Також у програмі можна створити стандартний звіт «Аналіз рахунку 361», форма якого подана на рисунку 3.9.

Головне
Керівнику
Банк і каса
Продажі
Купівлі
Склад
Виробництво
ОЗ і НМА
Кадри
Зарплата

← → ☆ Аналіз рахунку 361 за Жовтень 2023 р. .

Період: 01.10.2023 – 31.10.2023 Рахунок: 361

Сформувати Показати настройки 🔍 🔄 Друк 📄 ✉️ Регі

Аналіз рахунку 361 за Жовтень 2023 р.
Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Кор. Рахунок	Дебет	Кредит
Початкове сальдо		
3		15 000,00
31		15 000,00
7	15 000,00	
70	15 000,00	
Оборот	15 000,00	15 000,00
Кінцеве сальдо		

Рисунок 3.9 - Екранна форма документа «Аналіз рахунку 361»

**Джерело: складено автором за допомогою програми «BAS : Бухгалтерія».*

Стандартний звіт «Аналіз рахунку 361» розкриває інформацію щодо розрахунків із споживачами за наступними реквізитами:

- період формування;
- рахунок обліку по якому створюється стандартний звіт;
- період;
- документ;
- аналітика по дебету;
- дебет рахунку: субрахунок та сума;
- кредит рахунку: субрахунок та сума.

Зручним та актуальним для використання є стандартний звіт «Звіт по проводках» (рисунок 2.10).

Звіт по проводках за Жовтень 2023 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)
Відбір: Рахунок Кт в групі "7" и Рахунок Дт в групі "361"

Період	Документ	Аналітика Дт	Аналітика Кт	Дебет		Кредит	
				Рахунок	Сума	Рахунок	Сума
08.10.2023	Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від 08.10.2023 11:09:34 Надання послуг	Крупський Договір послуг Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від 08.10.2023 11:09:34	<...> Реалізація послуг і робіт	361	15 000,00	703	15 000,00
					15 000,00		15 000,00

Рисунок 2.10 - Екранна форма документа «Звіт по проводках»

**Джерело: складено автором за допомогою програми «BAS : Бухгалтерія».*

Дана форма стандартної звітності дозволяє за необхідний період сформувати всі кореспонденції рахунків. Реквізитами документа є:

- період формування;
- виведені дані (тобто дані бухгалтерського обліку);
- критерій відбору – рахунки кредиту в групі 7 класу рахунків та рахунки дебету в групі рахунку 361 (також групування можна здійснити, використовуючи критерій назва субконто, документ або валюта).

Поданий підхід до формування стандартних звітів є зручним для практичного використання.

Враховуючи, що підприємець формує податкові декларації та звітується за ними, також доцільно в автоматизованому режимі створювати ці звіти. У програмі є спеціальний розділ «Звіти по єдиному податку» (рисунок 3.6).

Також вважаємо за доцільне запропонувати аналітику для субрахунку 361. Враховуючи, що діяльність ФОП спрямована на надання різних послуг за напрямом розробка програмного забезпечення, оцифрування даних, вважаємо за доцільне у розрізі розроблених видів програмного забезпечення вести облік. На рисунку 3.11 подано рекомендовану структуру субрахунку 361 з урахуванням другого рівня аналітики.

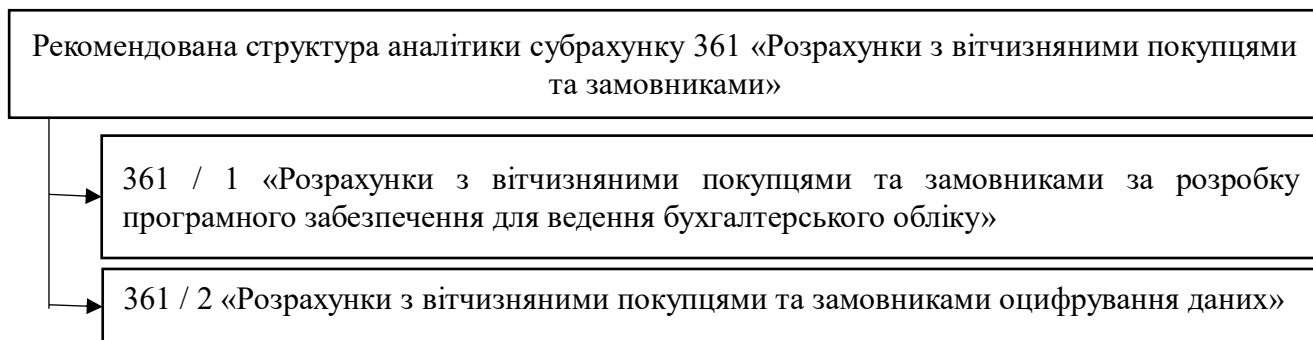

Рисунок 3.11 - Рекомендована структура аналітики субрахунку 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками»

**Джерело: запропоновано автором.*

Цифровізація здійснює вплив на всі сфери суспільства. Також позитивним моментом є те, що система управління господарюючим суб'єктом удосконалюється під впливом цифровізації. На сьогодні керівникам, підприємцям дуже зручно у своїй діяльності використовувати різні цифрові інструменти. Досліджуваному підприємцю для використання пропонуємо цифрову панель дашборд. Дашборд забезпечує у режимі реального часу візуалізувати дані у необхідному форматі, а саме результативних показників, які базуються на даних бухгалтерського обліку.

Дашборди можуть створюватися за різними напрямками: для моніторингу; для діагностики результатів діяльності підприємця та ін.

До ключових переваг використання запропонованого формату цифрової звітності належать:

1) у режимі реального часу можна переглянути всі показники, які характеризують діяльність підприємця (доходи від розробки програмного забезпечення та інші показники діяльності підприємця);

2) обмін даними в режимі реального часу (для прийняття рішень не потрібно звертатися за інформацією до бухгалтера, а можна особисто їх згенерувати, проаналізувати);

3) краща видимість, тобто користувач може у зручному форматі згрупувати фінансові, натуральні та інші види показників;

4) порівнювати різні показники за різні звітні періоди.

Тобто, дана форма цифрової звітності дозволяє, щоб у підприємця постійно були «під рукою» необхідні дані.

3.3 Податковий Due Diligence як процедура удосконалення діяльності ФОП

Складність функціонування підприємців в умовах сьогодення, що пов'язано як із значним податковим навантаженням, так із зміною вимог законодавства, військовою агресією. Удосконалити свою діяльність підприємцям можна за допомогою процедур податкового Due Diligence. В Україні дана процедура не має популярність, проте за кордоном вона є актуальною для різних категорій стейкхолдерів. Проте в перспективі актуальність даної процедури підвищиться, оскільки турбулентність економічної системи змушує підприємців розроблювати різні варіанти стратегій розвитку, які обов'язково базуються на урахуванні податкового навантаження.

Для того, щоб сформулювати реальне розуміння актуальності Due Diligence доцільно дослідити його інтерпретацію.

Due Diligence – це процедура дослідження діяльності підприємства, яка спрямована на оцінку ризиків, що деструктивно впливають та його діяльність та фінансові результати.

У процедурі Due Diligence різні категорії стейкхолдерів (власники, інвестори, замовники, покупці).

Різновидами Due Diligence є:

- фінансовий;
- податковий;
- маркетинговий;
- технічний;
- правовий;
- екологічний та ін.

В контексті тематики дослідження вважаємо, що для ФОП актуально розглянути процедуру щодо податкового Due Diligence, оскільки підприємець є платником єдиного податку та ЄСВ, що теж ускладнює його фінансовий стан, оскільки на сьогодні у зв'язку з війною відбуваються значні інфляційні процеси, зменшується кількість замовників, оскільки фінансовий стан їх теж суттєво знижується. Зазначені проблеми підтверджують доцільність використання даної процедури.

Податковий Due Diligence спрямований на комплексну оцінку діяльності господарюючого суб'єкта, вивчення податкового бізнес-середовища та ідентифікації напрямів покращення фінансового стану.

Податковий Due Diligence є результативною процедурою, оскільки базується на дотримання таких принципів як ретельність та об'єктивність. Податковий Due Diligence є важливим при здійсненні різних бізнес-операцій, скільки він дозволяє оцінити потенційні проблеми, ризики, провести реальну оцінку податкового навантаження.

Суб'єктами Due Diligence на сьогодні є в переважній більшості випадків аудитори та аудиторські фірми. На практиці мають місце такі ситуації, коли підприємці звертаються до суб'єктів аудиту, щоб вони забезпечили облікове супроводження діяльності підприємців та періодично проводили Due Diligence, оскільки дана процедура є різновидом їх супутніх послуг.

На рисунку 3.12 узагальнено завдання податкового Due Diligence.

Рисунок 3.12 - Завдання податкового Due Diligence

**Джерело: складено автором за матеріалами [6].*

Інформаційний базис для податкового Due Diligence формують наступні ресурси:

- податкові декларації;
- виписки банку;
- законодавчо-нормативні документи;
- первинні документи щодо розрахунків із замовниками;
- стандартні звіти по субрахунку 361;
- інформація, отримана за запитом та ін.

Податковий Due Diligence є надзвичайно важливим для різних видів бізнес-операцій. Його основна мета полягає в обстеженні фінансового стану, наявності ризиків та визначенні податкових зобов'язань компанії.

Ось кілька ключових причин, чому податковий Due Diligence є важливим:

1. Визначення фінансових ризиків: податковий Due Diligence допомагає виявити потенційні податкові ризики, такі як невідповідність податковому законодавству, неправильність бухгалтерських записів або недобросовісне ухилення від сплати податків; це дозволяє прийняти обґрунтоване рішення щодо подальшої взаємодії з компанією.

2. Встановлення законності операцій: податковий Due Diligence допомагає визначити, чи сповідує компанія податкову стратегію, яка відповідає чинному законодавству, що допомагає запобігти потенційним правовим проблемам та штрафам у майбутньому.

3. Визначення податкових зобов'язань: під час Due Diligence встановлюється реальний рівень податкових зобов'язань підприємця, що може включати несплачені податки та інші операційні витрати, пов'язані з оподаткуванням. Це надає можливість оцінити фінансову придатність компанії.

4. Оцінка можливості оптимізації податків: податковий Due Diligence дозволяє ідентифікувати можливості провести оптимізацію податків, які можуть забезпечити зменшення податкових зобов'язань для підприємця.

5. Уникнення непередбачуваних фінансових зобов'язань: проблеми, виявлені під час податкового Due Diligence, дозволяють уникнути непередбачуваних фінансових зобов'язань, які можуть призвести до фінансового стресу в майбутньому.

Усі ці фактори свідчать про важливість податкового Due Diligence в процесі здійснення бізнес-операцій, оскільки він допомагає знизити ризики та забезпечити успішність діяльності.

Варто наголосити, що підприємець може скористатися послугами інших видів Due Diligence, наприклад, маркетингового, який буде спрямований на оцінку рівня популяризації діяльності підприємців.

Таким чином, податковий Due Diligence є важливим інструментом для розвитку діяльності фізичної особи підприємця. Це процес, в ході якого проводиться комплексний аналіз податкових питань, що впливають на фінансову діяльність підприємця. Основна мета такого аналізу - оцінити правильність та відповідність податкових зобов'язань підприємця вимогам законодавства. Це дозволяє знизити ризики податкових перевірок та санкцій, а також працювати в рамках законодавства у сфері оподаткування. Підсумовуючи, податковий Due Diligence дозволяє фізичній особі підприємцю забезпечити відповідність своєї діяльності податковим нормам та уникнути податкових ризиків та санкцій. Він є обов'язковим етапом розвитку бізнесу та підтримки фінансової стабільності.

Беззаперечно, що дана послуга є витратною, проте підприємці повинні здійснити реалістичний аналіз доцільності її використання, оскільки це може сприяти розвитку діяльності, покращенню фінансового стану.

ВИСНОВКИ

Результати проведених досліджень за тематикою кваліфікаційної роботи дозволяють зробити наступні висновки теоретичного, практичного та рекомендаційного характеру.

1. Онтологічне дослідження терміну «розрахунки», дозволяє зафіксувати, що для чіткості розуміння досліджуваної категорії доцільно підходити з різних позицій: облік, менеджмент, оподаткування, право та банківська сфера. Форми прояву розрахунків полягають в наступному: бухгалтерський аспект характеризується показниками дебіторська заборгованість та чистий дохід (виручка) від реалізації; податковий аспект характеризується показниками: податковий кредит, податок на прибуток; юридичний аспект характеризується такими аспектами: наявність договору купівлі-продажу; економічний аспект характеризується такими показниками: прибуток, збиток.

2. Обґрунтовано, що фізичні особи-підприємці повинні відповідно до вимог законодавства України вести облік своїх доходів, витрат, своєчасно сплачувати податки, збору. Процес організації бухгалтерського обліку ФОП має спрощений формат, проте він обов'язково повинен здійснюватися.

3. З теоретичної позиції обґрунтовано алгоритм розробки стратегії організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками, який передбачає наступні етапи: ідентифікація основних принципів (організаційних, бухгалтерського обліку, оподаткування), які будуть основою для розроблення стратегії організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками; визначення альтернативних способів організації облікового супроводу діяльності ФОП; оцінка доцільності використання послугами з бухгалтерського аутсорсингу; попередній вибір особи, яка може надавати послуги з бухгалтерського аутсорсингу; ідентифікація завдань, які повинні бути виконані за допомогою бухгалтерського аутсорсингу; кінцева оцінка можливої співпраці ФОП з особою, яка надає послуги з бухгалтерського аутсорсингу; укладання договору про співпрацю ФОП з особою, яка надає послуги з бухгалтерського аутсорсингу. Запропонований підхід щодо моделювання стратегії організації облікового супроводу процесу розрахунків ФОП із замовниками, є оптимальним варіантом, який може бути корисним у практичній діяльності, оскільки наведено алгоритмізація дій – це своєрідний інструмент організації обліку підприємницької діяльності ФОП.

4. ФОП «Шевчук Лев Андрійович» свою діяльність здійснює за такими видами: консультування з питань інформатизації; інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем; надання інших інформаційних послуг. Діяльність ФОП спрямована на надання послуг у різних сферах. Для прикладу, основними видами наданих послуг є: розробка програмного забезпечення, яке дозволяє ФОП вести облік розрахунків з контрагентами (покупцями та постачальниками); розробка програмного забезпечення, яке

дозволяє ФОП вести облік товарів в розрізі придбання та продажу; розробка програмного забезпечення, яке дозволяє ФОП вести облік прибутку та витрат; розробка програмного забезпечення, яке дозволяє ФОП вести складський облік з урахуванням методу оцінки ФІФО; розробка програмного забезпечення, яке дозволяє ФОП вести бухгалтерський облік з підрядниками за принципом «дебет-кредит»; розробка програмного забезпечення для ФОП, яке дозволяє здійснювати генерацію чеків.

5. Стейкхолдерами ФОП є держава, замовники та бухгалтер за аутсорсингом. Процес взаємодії ФОП із замовниками, які є ключовими стейкхолдерами, базується на основних трьох етапах: 1) осмислення та планування діяльності, що передбачає чітку ідентифікацію питань, які окреслюють параметри співпраці, тобто: здійснюється аналіз потреб замовника; оцінюється попередньо ймовірний дохід» ідентифікуються ймовірні проблеми взаємодії; 2) підготовка та взаємодія, що передбачає наступне: прийняття рішення про надання послуг, які пов'язані із розробленням програмного забезпечення; усна домовленість про співпрацю; обговорення цінової політики; визначення часового діапазону щодо надання послуг; 3) виконання замовлення та внесення змін, що передбачає: розробку програмного забезпечення; отримання оплати за послуги, які пов'язані із розробкою програмного забезпечення; передачу розробленого замовлення споживачу; вирішення конфліктних ситуацій (у випадку наявності).

6. Процес організації бухгалтерського обліку ФОП не є досконалим, хоча забезпечує відповідну фіксацію інформації про отримані доходи, дотримується підхід щодо своєчасного розрахунку із державою за податками. ФОП використовує послуги бухгалтера, який працює на аутсорсингу. Завдання, які виконує бухгалтер, який працює на аутсорсингу в частині обліку розрахунків із замовниками: фіксація інформації про господарські операції; систематизація інформації про розрахунків із замовниками; систематизація інформації про отримані аванси; систематизація інформації про боржників; моніторинг обороту підприємця; складання податкової звітності.

7. Процес розрахунків базується на тому, що особа, яка надає послуги з бухгалтерського аутсорсингу, використовує не спеціалізоване програмне забезпечення, яке дозволяє згенерувати чек, який потім виставляється замовнику для оплати за виконані роботи підприємцем. Після сплати за послуги відповідно до суми, яка зафіксована у чеку, замовник надсилає покупцю Платіжну інструкцію з метою підтвердження здійснення розрахунків. Підприємець періодично робить до банківської установи запит для отримання виписки банку, щоб проконтролювати процес руху документів.

8. ФОП є платником першої групи єдиного податку. Також сплачує ЄСВ. До податкової звітності ФОП відноситься Податкова декларація платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця, а також заповнює додаток 1 до податкової декларації «Відомість про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску».

9. У роботі обґрунтовано доцільність використання програми «BAS : Бухгалтерія» для автоматизації обліку розрахунків із замовниками. Ідентифіковані наступні переваги використання даного спеціалізованого програмного

забезпечення: господарські операції, які пов'язані з співпрацею зі споживачами, можуть фіксуватися у програмі, як за допомогою комбінації дій на підставі електронних документів, так і вводиться в ручному режимі; конфігурація програми постійно оновлюється, задаються оновлення параметри організації податкового обліку, оновлюються ставки податків, якщо на законодавчому рівні були такі зміни; у програмі є реєстр кореспонденцій рахунків; можливий обмін обліковими документами між підприємцем та замовниками; програму користувач може налаштувати таким чином, щоб було зручно вести облік; програма розрахована для ведення обліку підприємців; дані з електронних документів можна синхронізувати; дозволений режим ручного коригування даних; наявна можливість формування стандартної звітності; створення регламентованої звітності (в т.ч. податкових декларацій) можливе в автоматизованому режимі; можливий аналіз діяльності в динаміці.

10. З метою удосконалення первинного та зведеного обліку розрахунків зі споживачами за допомогою програми «BAS : Бухгалтерія» запропоновано формувати наступні електронні документи: «Рахунок на оплату покупцю», «Реалізація товарів і послуг», «Акт надання послуг», «Надходження на банківський рахунок», «Виписка банку».

11. Також у якості пропозицій щодо удосконалення у роботі запропоновані, візуалізовані, охарактеризовані наступні актуальні стандартні звіти для використання ФОП: оборотно-сальдова відомість по рахунку; картка рахунку; аналіз рахунку; звіт по проводках.

12. Запропоновано посилити аналітику субрахунку 361, шляхом виокремлення субрахунків другого порядку, а саме: 361 / 1 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками за розробку програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку»; 361 / 2 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками оцифрування даних».

13. Враховуючи, що цифровізація здійснює вплив на всі сфери суспільства, система управління господарюючим суб'єктом удосконалюється під впливом цифровізації, відповідно, на сьогодні керівникам, підприємцям дуже зручно у своїй діяльності використовувати різні цифрові інструменти. Запропоновано досліджуваному підприємцю для використання пропонуємо цифрову панель дашборд, оскільки його ключовими перевагами є: у режимі реального часу можна переглянути всі показники, які характеризують діяльність підприємця (доходи від розробки програмного забезпечення та інші показники діяльності підприємця); обмін даними в режимі реального часу (для прийняття рішень не потрібно звертатися за інформацією до бухгалтера, а можна особисто їх згенерувати, проаналізувати); краща видимість, тобто користувач може у зручному форматі згрупувати фінансові, натуральні на інші види показників; порівнювати різні показники за різні звітні періоди.

14. У роботі запропоновано використання податкового Due Diligence як процедури удосконалення діяльності ФОП. У якості завдань податкового Due Diligence доцільно виокремити: перевірка правильності віднесення ФОП до відповідної групи платника єдиного податку, перевірка в розрізі кожного місяця правильності визначення суми нарахованого ЄСВ, перевірка правильності

визначення обсягу доходу, перевірка правильності визначення розміру єдиного податку, оцінка податкового навантаження, оцінка впливу податкового навантаження на фінансовий стан підприємця, оцінка податкових ризиків, перевірка правильності складання податкової звітності, ідентифікація напрямів, законних інструментів оптимізації системи оподаткування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жарнікова В.В. Облік розрахунків з покупцями: систематизація поглядів та перспективи досліджень. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2018. № 2. С. 48-63.
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ МФУ від 30.11.99 р. № 291. URL: <http://surl.li/nonsk> (дата звернення 15.10.2023).
3. Луценко І.С. Оподаткування платників єдиного податку в сучасних умовах впровадження податкової реформи. *Економіка та держава. Економічні науки*. 2020. № 6. С. 131-135.
4. Методичних рекомендаціях з перевірки порівнянності показників фінансової звітності : наказ МФУ від 11.04.13 р. № 476. URL: <http://surl.li/nonto> (дата звернення 21.10.2023).
5. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ МФУ від 28.03.13 р. № 433. URL: <http://surl.li/nontt> (дата звернення 09.11.2023).
6. Назаренко І.М. Сутність, призначення та пріоритетні напрями податкового дью ділідженса як аудиторської послуги. *Матеріали VII Міжнародній науково-практичній Інтернет - конференції «Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»* (12 червня 2020р.). Тернопіль: ТНЕУ.
7. Назаренко О. В., Суравицька А. В. Аутсорсинг бухгалтерського обліку: переваги, недоліки та особливості запровадження. *Економіка та держава*. 2018. № 12. С. 50–54.
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : наказ Міністерства фінансів України №237 від 08.10.99. URL: <http://surl.li/qzgf> (дата звернення 15.10.2023).
9. Облік SaaS: нові технології обліку та управління. URL: <https://ioblik.com/uk> (дата звернення 14.11.2023).

10. Плаксієнко В.Я., Назаренко І.М., Жадько К.С., Гаркуша С.А. Електронна бухгалтерія: підручник для здобувачів вищої освіти / За заг. редакцією В.Я. Плаксієнка. Київ: «Центр учбової літератури». 2021. 298 с.

11. Податковий кодекс України. URL: <http://surl.li/hkqv> (дата звернення 18.10.2023).

12. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань__: наказ Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014. URL: <http://surl.li/axagv> (дата звернення 21.11.2023).

13. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 14.11.2020. URL: <http://surl.li/wpzc> (дата звернення 19.11.2023).

14. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України № 2464-VI від 08.07.2010. URL: <http://surl.li/awwaz> (дата звернення 22.11.2023).

15. Спрощена система оподаткування в Україні: оцінка в контексті сучасних реалій. URL: <http://surl.li/nxxnt> (дата звернення 18.10.2023).

16. Сук Л.К., Сук П.Л., Данілочкіна О.В. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу : Навчальний посібник. 2-ге вид. / За загальною редакцією П.Л. Сука. Київ: «Каравела». 2022. 372.

17. Черевко Г.В., Глубіш Л.Я. Організація взаємодії із стейкхолдерами. Львів, «Магнолія 2006». 2023. 267 с.

18. Шевчук Л.А. Особливості організації бухгалтерського обліку розрахунків із замовниками в умовах автоматизації. *Цифрове суспільство: управління, фінанси та соціум: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. Дніпро : Університет митної справи та фінансів. 2023. Том 1. 348 с. (С. 201 – 203).

19. Шевчук Л.А. Пріоритетні напрями аудиту розрахунків із замовниками підприємства. *Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 16 листопада 2023 р.)* / за ред. проф. Назаренка О.В. Суми: СНАУ, 2023. 395 с. С 144 – 145.

20. Шот А.П., Підручняк К.П. Організація бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах у сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2022. № 12 (112). С. 129 – 133.

21. Blokdyk, G. Financial Statement Analysis: a complete guide/ 5STARCooks. 2022. 310 p. (дата звернення 19.10.2023).

22. Ivankov V., Chukhlib A., Stender S., Azarenkov G., Nazarenko I. Analysis of the prospects for the introduction of digital technologies in the Ukrainian economy and accounting. REICE: Revista Electrónica De Investigación En Ciencias Económicas. 2023. 11(22), 68–86. URL: <http://surl.li/ojsqq> (дата звернення 11.11.2023).

23. Kohlhase S., Jacco L. Wielhouwer. Tax and tariff planning through transfer prices: The role of the head office and business unit . Journal of Accounting and Economics. 2023. Volume 75, Issues 2–3. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S016541012200091X?via%3Dihub> (дата звернення 08.11.2023).

24. MASTER: Бухгалтерія. URL: <https://masterbuh.com> (дата звернення 21.11.2023).

25. Saienko O.R., Patenko I.V. Economic content of the category «production inventories» in the context of organization of accounting and control in an industrial enterprise enterprises. Bulletin of Zaporizhzhia National University. Economic sciences. 2020. № 3 (47). p. 51 – 55.

26. Sanjay D. Financial Reporting and Analysis / Sultan Chand & Sons. 2020. 184 p.

ДОДАТКИ